Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 170 (420) ◆ Вівторок, 8 вересня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

ХТО «НАКРУЧУЄ» ЦІНИ?

В постійних комісіях Верховної Ради

Голова постійної Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу Анатолій Чепурний зібрав нараду провідних спеціалістів-аграрників.

Аналізуючи результати перевірок та спостережень, зібрання дійшло висновку, що за «космічного» зростання цін у магазинах закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію не зросли ні на копійку. Отже, «накручують» ціни не селяни (як нас переконують), а переробна промисловість і торгівля. Простий приклад: вихід цукру з тонни цукрових буряків — 10 відсотків, або 100 кілограмів. За ціни тонни буряків 2340 карбованців, додавши ще 20 відсотків від цієї суми — ціну переробки (собівартість цукру), не складно підрахувати ціну кілограма цукру — в середньому 28 карбованців. Тож можна лише подивуватися ціні цукру (70 карбованців за кілограм) у київських магазинах. А заодно й цінам на молоко, м'ясо, хліб та інші продукти харчування.

Ще один цікавий результат спостережень — жодне селянське господарство не отримало бодай елементарної інструкції щодо сплати податку на додаткову вартість. Якщо Міністерство фінансів й розробило такі інструкції, то вони «поховані» податковими інспекціями...

Тож про політику ціноутворення на сільськогосподарську продукцію та паритетність цін і йтиметься на зустрічі голови Комісії з Президентом. Ще одна тема розмови, як повідомив Анатолій Чепурний, — перспективи розвитку фермерства в Україні.

Складність ситуації в агропромисловому комплексі зна-

(Продовження на 2-й стор.).

ПРЕЗИДЕНТ України Л. Кравчук прийняв учора директора американського інформаційного агентства ЮСІА Г. Катто. Під час розмови були обговорені питання, що становлять взаємний інтерес, зокрема, проблеми інформаційного обміну між Україною та Сполученими Штатами.

Детально переповідати останню прес-конференцію Прем'єр-міністра України В. Фокіна, мабуть, немає потреби. Вона вже транслювалась і по радіо, і по телебаченню. Тож лише тезисно виділимо основні думки, які прозвучали з вуст Прем'єр-міністра. Отже,

ВІТОЛЬД ФОКІН ВВАЖАЄ:

Найбільшим досягненням уряду є те, що ми живемо в мирі і злагоді, що в Україні не пролилася жодна краплина крові. Якщо цього не досить, то ще одна велика перемога уряду — запровадження купонного захисту карбованця задовго до кризи кредитно-грошової системи. З 1 листопада Україна не одержала жодного рубля. А з початку року надійшло лише 19 відсотків рублевої маси від нормативу. Росія, тримаючи у своїх руках емісійний банк, заборгувала виплату зарплати від трьох до п'яти місяців. Україна ж із виплатою зарплати не затримується. Отже, купон — це послання Боже. Якби його не було, сталася б катастрофа. Купони захистили внутрішній ринок. Водночас рубль був і залишається універсальною валютою. В Росії багато товарів дешевші, ніж в Україні, оскільки енергоносії, що входять до вартості будь-якої продукції, продаються нам у 10—15 разів дорожче, ніж на внутрішньому ринку Росії. Скажімо, за тонну нафти ми платимо 8—12 тисяч карбованців, а в Росії вона коштує 900 карбованців. За оцінкою Прем'єр-міністра, співвідношення між купоном і рублем нестабільне і буде змінюватися.

(Закінчення на 2-й стор.).

Шовіністи не вгамовуються

Кримська проблема

5 вересня в Сімферополі відбулася конференція Всекримського руху виборців за Республіку Крим. В актовому залі будинку культури профспілок зібралося близько 200 делегатів та гостей, в основному осіб похилого віку.

Конференція розглянула питання «Про підготовку до першого з'їзду виборців Республіки Крим». У ході тривалої дискусії делегати не дійшли єдиної думки щодо дати з'їзду. Це питання вирішено винести на другий етап конференції, що відбудеться 12 вересня. Співголова Руху Микола Тюряєв повідомив, що для проведення з'їзду необхідно 5,5 мільйона карбованців і 12 вересня буде вирішене й це питання. Всекримський рух виборців за Республіку Крим відмежувався від діяльності Республіканського руху Криму (РРК), заявивши, що він діятиме не через референдум, а через депутатів різних рівнів.

Конференції був властивий різко виражений антиукраїнський характер. Всекримський рух виборців за Республіку Крим виступає за нову назву самостійної незалежної держави — «Республіка Таврида», оскільки «Крим — це татарська назва», а також за проведення виборів у кримський парламент на багатопартійній основі. «Ставши самостійною державою, — говориться в резолюції конференції, —

(Закінчення на 2-й стор.).

Всесвіт писанки

Писанка — своєрідна мініатюра Всесвіту, жила в оселі наших пращурів, як улюблена дитина. В її створення вкладалася любов, що виражалася у дивовижних спогадах про минуле, у світлій вірі в майбутнє. Чимало в народній творчості незбагненного, найбільше ж дивогляддя — писанка. Щоб зрозуміти її природу, в Києві з 3 по 6 вересня працював Міжнародний з'їзд писанкарів, у рамках якого відбулися науково-практична конференція «Писанка — символ України», виставки писанок тощо.

На знімку: **фрагмент виставки.**

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Читайте в номері

У наступному випуску

НАШЕ ДОРОГЕ НЕЗНАННЯ

До підсумків візиту

Є Й БАЖАННЯ, І РОЗУМІННЯ

Задоволені поверталися члени офіційної української делегації з Бухареста до Києва минулої п'ятниці. Адже завдяки насамперед добрій волі української сторони (і це моє глибоке переконання) у румунській столиці вдалося зробити ще один важливий крок до покращення порозуміння між двома країнами. Розблоковане складне «територіальне питання», яке, власне, і було перешкодою для активного і динамічного розвитку україно-румунських контактів. При цьому керівництво Румунії зрозуміло, хочеться сподіватись—і опозиційні йому партії також, що Україна тут займає принципову позицію. Не висуваючи територіальних претензій ні до кого, ми рішуче відкидаємо зазіхання на свої землі. Тому будь-хто повинен з цим рахуватись.

Із задоволенням сприймуть українська громада в Румунії й румунська в Україні підписання Консульської конвенції. Вона полегшить візити через кордон, дасть змогу в разі потреби захистити права громадян обох країн. З відкриттям Посольства України в Бухаресті, а в майбутньому — консульств двох держав в районах компактного проживання української та румунської меншин збільшаться можливості для задоволення їхніх культурно-національних запитів. Цьому сприятиме укладена в Бухаресті Угода в галузі культури, науки та освіти. Вона дозволяє зацікавленим міністерствам, відомствам та установам встановлювати прямі контакти.

І ще один, може, найважливіший результат переговорів. Прийнято рішення підготувати й підписати вже цього року політичний міждержавний договір, який повинен вивести відносини між Україною та Румунією на якісно новий рівень.

— З обох сторін виявлено і розуміння, і бажання розбудовувати україно-румунські відносини, — сказав вашому кореспонденту перед відльотом на Батьківщину міністр закордонних справ України Анатолій Зленко. — Щодо проблем, які існували, нам вдалося знайти компромісний підхід. Від Президента, голови уряду та міністра закордонних справ Румунії ми отримали запевнення: ця держава здійснюватиме послідовну виважену політику по відношенню до України. Під час переговорів вдалося досягти ваєморозуміння і щодо підготовки політичної основи наших майбутніх відносин. Нею має стати міждержавний договір. Саме його розробленням займуться найближчим часом групи експертів з обох сторін.

— Я сподіваюся, — сказав на закінчення міністр закордонних справ України, — що на цьому шляху не постане нових ускладнень, які знову загальмують розвиток наших двосторонніх відносин.

Хочеться і нам всім сподіватися на це. Втім і силу румунської опозиції, яка не відмовляється від територіальних претензій до України, применшувати не варто. Тож почекаємо до парламентських та президентських виборів у Румунії, які відбудуться наприкінці вересня. Тільки за їх результатами можна буде розставити всі крапки над «і».

Ігор ГРУШКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Бухарест — Київ.

БЕЗ ФАХІВЦІВ НЕ ОБІЙТИСЯ

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЗАПРОШУЄ ГОСТЕЙ

Вчора у Центрі підвищення кваліфікації кадрів Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті міністрів України розпочали навчання голови Верховної Ради Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських, районних Рад народних депутатів. Заняття триватимуть до 18 вересня, у їх проведенні візьмуть участь Голови постійних комісій Верховної Ради України, представники уряду нашої держави, видатні вчені — економісти, правники. Буде розглянуто широкий спектр питань — від проблем утвердження державної незалежності України, програми економічних реформ до розгляду гуманітарної політики молодої держави.

Голови місцевих Рад також зможуть ознайомитися з бюджетно-фінансовою системою України, питаннями формування і виконання місцевого бюджету.

У Центрі вже пройшли навчання представники Президента України. Привітавши голів Рад із початком занять, Перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Васильович Дурдинець зазначив, що не можна гаяти жодного дня, пора вже переходити від дебатів до реальних справ і запросив їх бути гостями на шостій сесії Верховної Ради України, що розпочнеться 15 вересня поточного року.

Василь Васильович Дурдинець поінформував присутніх про основні напрямки діяльності та питання, які будуть найперше розглянуті на сесії Верховною Радою України, ознайомив їх з результатами перевірки, проведеної Державною інспекцією України по контролю за цінами, зупинився на проблемах приватизації майна державних підприємств та комерціалізації торгівлі, детально розглянув хід проведення земельної реформи.

Також Перший заступник Голови Верховної Ради України зазначив, що необхідно залучати до вирішення проблем, які постають перед нашою державою, фахівців. «Нехтувати досвідом фахівців, — сказав В. В. Дурдинець, — значить довести країну до економічного краху». На думку В. В. Дурдинця, нині необхідно включити всі наявні важелі, щоб зрушити з місця економічні реформи, а також розробити і втілити в життя антимонопольну політику.

Сьогодні має відбутися нарада голів Верховної Ради Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських, районних Рад народних депутатів з Президентом України Леонідом Кравчуком та представниками уряду.

Катерина ВОРОНЕНКО.

Вітольд Фокін вважає:

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).

За півтора місяця парламентських канікул уряд нарешті «дістав можливість зайнятися своїми прямими обов'язками. Всупереч деяким прогнозам організовано провів жнива». Україна не буде купувати хліб за кордоном. Хіба що два мільйони тонн кукурудзи і, можливо, 200—300 тисяч тонн сої.

За цей же час вдалося стабілізувати економіку. Більше того, якщо взяти лише липень, то крива виробництва продукції дещо поповзла вгору від нульової відмітки. На 0,7 відсотка. Якби не спад попередніх місяців, ми були б на коні. А так поки що під сідлом.

Головне ж, що за ці півтора місяця «відпочинку» від парламентського «смикання» уряд розробив план дій та заходів, спрямованих на поглиблення економічної політики. Цим планом передбачено більш жорстке витрачання коштів державного бюджету, зокрема буде скорочено державні капіталовкладення і фінансування конверсії оборонної промисловості. 1 жовтня уряд збирається компенсувати знецінення цінних паперів колишнього СРСР. Цікавий у цій програмі й розділ, де йдеться про довгострокові державні сертифікати стабілізації економіки України, дивіденди за якими будуть виплачуватися не нижче ринкового відсотка. Ці доходи не будуть оподатковуватись. Держава гарантуватиме їх номінальну вартість.

До речі, про самі податки. Уряд пропонує змінити сам принцип оподаткування. Оподатковувати не доходи, а прибуток і зменшити розмір ставки податку на добавлену вартість з 28 відсотків до 20.

У жовтні уряд вийде на парламент з пропозицією скасувати податок на добавлену вартість на певні продукти харчування, а також на ряд інвестицій. Багатьох зацікавить намір уряду знизити з 75 до 35 відсотків ставку оподаткування на посередницьку діяльність. Тож будемо сподіватися, що багато коштів у розрахунках між бізнесовими і комерційними структурами із готівкового обігу перейдуть у безготівковий. Державі від цього буде лише користь. Але останнє слово за парламентом.

У планах уряду — докорінна реорганізація державної податкової служби. Одне слово, начувайтеся, неплатники, будете мати справу з податковою поліцією.

Вересневий страйк залізничників, авіадиспетчерів та представників деяких інших професій Прем'єр-міністр порівняв з діями варварів, які за лічені секунди трощать витвір талановитого скульптора, що рік працював над своїм дітищем. Страйк паралізував роботу тисячі підприємств. Аморально знущатися над безневинними людьми — пасажирами. «Навіть дитині відомо, що страйк на засобах транспорту, залізниці, в авіації тощо заборонено законом. Тому люди, які переступили закон, — злочинці». Ніхто з тих, хто працює в державних структурах, не може отримувати тарифну ставку більшу, ніж Президент, оклад якого — 19 тисяч карбованців. Це передбачено законодавством.

Прем'єр-міністра обурило те, що вільна профспілка машиністів вимагає високих тарифних окладів не для всіх, а тільки для членів своєї профспілки. Але ж на те вона і є профспілкою машиністів, щоб боротися за право саме своїх членів профспілки. Як на мене, тут Прем'єр-міністр зробив невдалу спробу зіткнути лобами представників різних професій залізничного транспорту.

Про підвищення цін на продукти В. Фокін дізнався разом з вами, шановні читачі. Він пояснює це тим, що в державі діє ще один «уряд» — інститут представників Президента. Кабінету Міністрів підвладні тільки 17 відсотків роздрібних цін. Решта — прерогатива представників Президента, підприємств тощо. Отже, тридцятивідсоткове підвищення цін у Києві — справа рук І. Салія. Він же згодом і припинив дію свого розпорядження. Саме припинив, а не скасував...

На прес-конференції було повідомлено, що Україні відкрили кредитні лінії 10 країн світу на суму близько 1 мільярда доларів, а також, що уряд наш поки що не в змозі забезпечити мінімальний прожитковий рівень. Немає фінансів.

В. Фокін вважає також, що журналісти зробили з нього мішень для стрільби. Правда, у нього не вистачає часу, щоб читати все, що про нього пишуть газети. За взірець В. Фокін поставив пресу Росії, яка лояльно пише про свій уряд. Але тут же Прем'єр-міністр зауважив, що гострий критичний виступ фахівця він сприйняв би.

Леонід БРОВЧЕНКО.

ХТО «НАКРУЧУЄ» ЦІНИ?

(Закінчення.
Початок на 1-й стор).

йшла відображення у заяві голови Комісії з питань агропромислового комплексу ВР України Анатолія Чепурного, яку він оголосив від імені народних депутатів-аграрників.

В ній, зокрема, говориться...

Різке підвищення цін на хлібобулочні, молочні та інші продукти на споживчому ринку Києва на початку вересня цього року спричинило велике занепокоєння депутатів-аграрників і невдоволення населення.

Ціна літра молока жирністю 2,5 відсотка зросла від 10 до 13 крб., жирністю 3,2 відсотка — від 11,50 до 15, сметани — від 60 до 84, сиру обезжиреного — від 17 до 31 крб. Частково це пояснюється необгрунтованим підвищенням цін на склотару.

У цьому зв'язку населення, особливо його незахищену частину, поставлено на межу зубожіння. Воно не може зрозуміти причину такого необгрунтованого зростання цін. Ситуація може призвести до непередбачуваних соціальних і політичних наслідків.

Депутати-аграрники одностайно заявляють, що не селянство винне у такому зростанні цін. Головна причина полягає в тому, що уряд республіки не контролює і не регулює цінову політику.

Вважаємо, що систематичне зростання цін на продукти харчування в торгівлі відбувається без достатніх підстав. Адже вжитими Верховною Радою заходами, спрямованими на оздоровлення економіки сільського господарства України, збитки, завдані сільському господарству, були компенсовані з державного бюджету в сумі близько 300 мільярдів карбованців. Надбавки до заготівельних цін, встановлених на сільськогосподарську продукцію для колгоспів і радгоспів, на формування роздрібних цін не впливають, відпускна ціна на сільгоспсировину, встановлена на рівні фіксованих заготівельних цін, а частка цієї сировини в роздрібній ціні, наприклад, по молоку становить менш як 40—45 відсотків. Практично надбавки не вплинули на формування витрат, собівартість і рівень рентабельності переробних галузей і торгівлі.

Зростання цін на продукти харчування зумовлене, головним чином, надмірним податком на добавлену вартість у переробній промисловості та різного роду «накрутками» цієї галузі та підприємств торгівлі. В структурі роздрібних цін на молочну продукцію частка цього податку на добавлену вартість становить 17,5 відсотка, торгової надбавки — 20 відсотків. А прибуток «доблесні» переробники і торгівля нараховують собі в межах до 13 відсотків не від своєї частки праці у виробленні продукту, а від загальної ціни продукту, включаючи й вартість сировини, до якої вони не мають жодного відношення, бо її виробили селяни. Ось так штучно зростають ціни.

Враховуючи викладене, народні депутати-аграрники вважають, що урядові України і місцевим адміністраціям слід зважено підходити до найважливішого питання життя населення — врегулювання цін на продовольчі товари і з метою виправлення становища терміново вжити заходів до соціального захисту населення.

ДОПОМОГА БАГАТОДІТНИМ

З метою матеріальної підтримки багатодітних сімей Кабінет Міністрів запровадив з 1 вересня щомісячні грошові виплати непрацюючим матерям або ж батькам чи опікунам, які зайняті доглядом за дітьми.

Хто має трьох дітей віком до 16 років, одержуватиме від держави допомогу у розмірі мінімальної заробітної плати. У кого їх четверо і більше, той має право на допомогу у двократному розмірі мінімальної заробітної плати.

Указані виплати, які провадять органи соціального забезпечення, здійснюються за умови, якщо середньомісячний сукупний доход на кожного члена сім'ї за минулий рік не перевищує трикратного розміру мінімальної заробітної плати.

Встановлено також, що період по догляду трьох і більше дітей до 16 років зараховується непрацюючим матерям (батькам, опікунам) до безперервного стажу роботи при обчисленні допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Дане рішення уряд прийняв з урахуванням пропозицій київської організації «Жіноча Громада», інших жіночих громадських організацій, розглядаючи працю по догляду і вихованню дітей як важливу соціальну і державну справу.

Прес-служба
Прем'єр-міністра України.

Пишемо нову Конституцію України

ЧЕРЕЗ СТРУКТУРИ — ДО ДЕРЖАВИ

Держава. Що це? Як і за якими законами вона будується? Як і за якими законами функціонує? І чому нам сьогодні надто часто поруч із словами Українська держава доводиться читати: суверенна, самостійна, незалежна, демократична, правова. Причому всі ці епітети одночасно чи в різних комбінаціях. Спочатку це були просто солодкі слова з лексикону інших народів, потім прийшов період розуміння суті слів. А нині? Хочемо ми того, чи ні, але вплив суті цих слів на хід будівництва нашої держави надто повільний, тяжко вони приживаються в реаліях повсякденного життя України. І чим тяжче знайти їм своє місце в нашому державному організмі, тим частіше, як магічне заклинання, що не потребує розуміння й аналізу, а тільки віри, звучить: суверенна, незалежна, самостійна, правова...

Вичерпно відповідати на зазначені запитання я не маю наміру. Хочу лишень зупинитися на одному понятті — громадянське суспільство — як на невід'ємному атрибуті у відповідях на кожне з них.

Так, без міцних структур громадянського суспільства, структур політичної системи, яка забезпечує реальний плюралізм, побудувати ані демократичну, ані правову державу просто неможливо.

З огляду на це, цілком природним буде закріпити у ст. 97 положення про державну підтримку політичних партій. Адже на початку шляху до демократії в Україні такий крок набагато важливіший, ніж у країнах зі сталими демократичними традиціями, а в більшості з них така підтримка передбачена. На відміну від України. Тож, гадаю, є сенс після першого абзацу ст. 97 зазначити: «Політичні партії фінансуються державою відповідно до свого представництва у Національних Зборах України».

Іншим надзвичайно важливим моментом у цьому плані є апологетика позапартійності там, де саме й забезпечується реалізація програм та платформ політичних сил. Цього, як на мене, не потрібно робити, бо поставити поза межі організованих сил виконавчу владу, органи місцевого самоврядування означає об'єктивно сприяти згортанню політичного плюралізму, автократичності влади, її непідконтрольності й непрогнозованості. Ігнорування структур політичної системи — згубне для державного будівництва України. Не витворив світ іншого механізму забезпечення народовладдя, окрім як через організовані політичні утворення. Нехтування цим призведе до згортання діяльності громадських та політичних організацій, які є виразниками інтересів та поглядів різних верств нашого народу, і таким чином буде проторовано шлях до консервації існуючої політичної структурної недорозвинутості українського суспільства. Отже, пропоную із статей 175, 194, 199 вилучити вимогу позапартійності, зберігши її, безумовно, для суддів, військових, органів внутрішніх справ та безпеки, які, природно, повинні бути поза політичними змаганнями.

Зв'язаним з цією проблемою є також закріплення в Конституції окремих положень виборчої системи. Записані в проекті Конституції положення спрямовані на консервацію стану, який існує в цій надто важливій для держави справі. А він, можу сказати з впевненістю, дуже далекий від вимог демократичного суспільства.

Враховуючи необхідність окремих підходів для перехідного періоду, вважаю, що в Конституції слід зазначити лише головні виборчі принципи щодо прав громадян. А також тип виборчої системи під час виборів кожної палати. Беручи до уваги функції палат, вважаю, що доцільним було б проводити вибори до Ради послів за мажоритарною системою, забезпечуючи репрезентацію регіональних інтересів. І робити це в багатомандатних округах, які відповідали б адміністративно - територіальному поділові України. А от Раду депутатів, певно, слід обирати за пропорційною системою (тут є багато варіантів з практики різних держав), забезпечуючи репрезентацію політичних сил та суспільних поглядів. При цьому є сенс робити вибори по тих же округах, використовуючи схему подвійного вибору — політичної партії і особи, через ранжирування кандидатів у виборчому бюлетені. Таким чином ми можемо уникнути таких явищ, як повторні вибори, повторне голосування, вибори замість тих, хто вибув. Вони сьогодні тільки породжують політичну апатію і висмоктують кошти з державного бюджету. Але ця технологія є вже справою виборчого Закону.

Отже, пропоную статті 121 й 122 з проекту Конституції вилучити. А перший абзац статті 127 викласти в такій редакції: «Рада депутатів, до складу якої входить 305 депутатів, обирається терміном на 5 років по багатомандатних округах за пропорційною системою». Перший абзац статті 128 викласти в такій редакції: «Рада послів, до складу якої входить 150 послів, як орган територіального представництва обирається по багатомандатних округах, що збігаються з адміністративно-територіальним поділом України, за мажоритарною виборчою системою терміном на 5 років».

Політична структуризація суспільства є досить важливою і потребує уважного і ретельного ставлення до законодавчих актів, що визначають спосіб її будови й функціонування. Міцні ланки політичної системи будуть необхідними складовими частинами будівництва міцної, саме незалежної, демократичної, правової України.

Олександр ЛАВРИНОВИЧ, заступник голови Народного руху України, член Державної Думи України, заступник голови Центральної виборчої комісії України.

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про доповнення до Постанови Верховної Ради України від 29 квітня 1992 року «Про регулювання фондів оплати праці»

З метою врахування галузевих особливостей при регулюванні фондів оплати праці Верховна Рада України **постановляє:**

Доповнити пункт 1 Постанови Верховної Ради України від 29 квітня 1992 року «Про регулювання фондів оплати праці» абзацами такого змісту:

«Дозволити галузевим міністерствам, концернам, корпораціям запроваджувати за погодженням з Мінекономіки, Мінпраці, Мінфіном та Мінстатом України галузеві особливості регулювання фонду оплати праці на окремих підприємствах.

Встановити, що державні посадові особи будь-якого рівня на території України не можуть одержувати більшу заробітну плату, ніж заробітна плата Президента України.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

м. Київ
3 липня 1992 року.

ШОВІНІСТИ НЕ ВГАМОВУЮТЬСЯ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

ми будемо процвітати, позбувшись податків, якими душить нас Україна». Прийнято також рішення провести двотриденне пікетування «Білого дому» в Москві з вимогою визнати нову державу.

Делегати пропонували створювати мобільні загони народного опору, які «разом з російською армією і Червонопрапорним Чорноморським флотом могли б захистити Крим від Збройних Сил України».

Микола Тюряєв заявив: «Я щойно повернувся з Москви. Росія має повернути Кримові 4,5 мільярда карбованців, а Крим Росії — 1,5 мільярда карбованців. Як повідомили мені у відповідних структурах, борги будуть сплачені. Для цього ми створюємо банк Всекримського руху виборців за Республіку Крим. Тим більше, що нині в Москві створюється Всеросійська асоціація на підтримку Всекримського руху виборців за Республіку Крим і на наш розрахунковий рахунок надходитимуть кошти і від неї». Промовець зазначив, що «активізувалася в Москві українська діаспора, яка виступає за Крим у складі України. І це ми повинні мати на увазі».

До координаційної ради Всекримського руху виборців за Республіку Крим входить один кримський татарин — Якуб Бекіров, який не має підтримки у свого народу. Він, як правило, бере участь в усіх акціях Республіканського руху Криму, а також в акціях інших рухів та партій антиукраїнського й антитатарського спрямування. Бекіров сказав на конференції, що коли Меджліс кримськотатарського народу не співробітничатиме з нами, то ми (мається на увазі Всекримський рух виборців за Республіку Крим. — **авт.**) висунемо вимогу: «Звільнити територію Криму».

Олександр ПІЛАТ, власний кореспондент «Голосу України».

НАМ ПОТРІБНІ ОБ'ЄКТИВНІ ЗАКОНИ

Точка зору

Коли на сесії Бородянської райради народних депутатів, що на Київщині, виступив Анатолій Кирилюк, директор місцевого екскаваторного заводу, присутній на сесії Голова парламенту Іван Плющ нічого не зміг заперечити. Бо й не треба було: вони думали однаково. І про одне — як вивести нашу економіку з кризи, що треба зробити, щоб запрацювали прийняті закони. Виступаючи на тій сесії, І. Плющ заявив: думайте, експериментуйте, не бійтеся нового, не буде ринкового тиску знизу — згори ніхто не допоможе. А якщо й допоможе, то це вже буде не ринок з його законами саморегуляції, а повернення до командного адміністрування. «У Кирилюка можна багато чому вчитися», — сказав І. Плющ.

Кореспондент «ГУ» звернувся до директора А. Кирилюка. Той теж був відвертий і сміливий, бо знав: свою справу він робить.

— Поки не буде приватизації, не буде й конкуренції. А тільки конкуренція зможе зупинити зростання цін, бо з'являться товари, збільшиться обсяг послуг, у людей буде можливість вибору. Коли поряд два магазини і в одному з них, наприклад, брудно, то люди підуть до іншого. Це ж елементарно.

Взяти хоча б екскаватори. На них визначили ціну — мільйон карбованців. А екскаватори на території колишнього Союзу виробляють усього чотири заводи. За таку ціну нашу продукцію ніхто не брав, грошовий оборот зупинився і наші оборотні фонди виявилися замороженими. Тоді ми вирішили дуже просто: знизили ціну. Причому зробили це майже силоміць — я видав наказ: на екскаватори рентабельність не піднімати вище як на 12—14 відсотків, а на товари широкого вжитку — не вище як на 10 відсотків.

Оскільки в мене є конкуренти, то наказ був певною мірою таємний. Далі я не поскупився на рекламу, виділив на це приблизно мільйон двісті тисяч карбованців. І справа пішла: я більше продав і одержав прибуток. А дехто з моїх конкурентів і досі сидять, так би мовити, на картотеці і на цій ціні в мільйон карбованців.

— А чому так відбувається?

— Та тому, що ціни як призначали згори, так і призначають. Не треба обманювати людей. Приходить інструкція: наприклад, завтра ціни підняти на 25 відсотків, а післязавтра — на 100. І край! А розплачуються люди, бо їм ніде більше взяти потрібне. У приватника такого не буде: якщо він закупив чи виробив товар, то його треба продати і гроші знову пустити в оборот. А держава, її чиновники, особливо на підприємствах-монополістах, просто сидять і нічого не роблять. Бо знають: зарплата все одно буде.

— Тобто ви теж вважаєте, що лібералізація цін за умов монополії держави — це не що інше, як державний грабунок?

— Саме так. І коли вона йде від безграмотності нашого уряду, то це хоч якось можна зрозуміти. Але якщо зумисно так чинять, то це — злочин, за який треба судити. Ми ж опинилися в ситуації, коли нами керують ті, хто раніше будував «світле майбутнє», а нині вони йдуть у ринок.

— А ви не будували?

— Будував, але знав, до якої межі. Та й узагалі, згадаймо Маркса: буття визначає свідомість. Їхнє буття і визначило їхню свідомість. А моя дійсність визначила й нову свідомість.

— Отже, ви переконані, що наш уряд не вміє керувати економікою під час переходу до ринку?

— Так, не вміє. Інакше як можна пояснити, що зарплату шахтарям, ціну на вугілля підняли так, що його легше купити в Польщі, ніж у нас? Наші ціни вищі за так звані світові...

— У нашому парламенті є багато депутатів, які представляють промисловість. Що, на ваш погляд, вони повинні зробити, щоб виправити становище?

— Ви знаєте, я був суперником Івана Степановича Плюща в цьому окрузі і дуже хотів потрапити до Верховної Ради, щоб легше розв'язувати всі проблеми і допомогти своєму заводові і колективові. А нині я дивлюсь, як сидять у парламенті мої колеги, директори заводів, інші господарники і під час прийняття будь-якого закону тягнуть ковдру на себе. Хоч би як вони запевняли людей, але неупередженості в їхніх діях нема. Об'єктивно приймати закони вони не можуть, тому я побажав би нашим депутатам у першу чергу об'єктивності. Щоб закони слугували всій Україні.

Вів бесіду Володимир СКАЧКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Телеграфним рядком з Мелітополя

МІСЦЕВІ «БОЇ»

На заводі імені 30-річчя ВЛКСМ демократичні сили провели великий мітинг, на якому зажадали відставки керівництва підприємства, котре не забезпечує колектива безперебійною роботою.

ЗНАЮТЬ І В АНГЛІЇ

На заморській виставці побували зразки продукції компресорного заводу і зібрали низку схвальних відгуків тамтешніх спеціалістів. У мелітопольців з'явився шанс продавати продукцію за фунти стерлінгів.

КАВУНІВ НЕМА

Цього літа баштани всіх господарств майже повністю знищила тля. Район зазнав мільйонних збитків.

ЗНАК ПАМ'ЯТІ

З ініціативи місцевої організації «Меморіал» у передмісті райцентру відкрито пам'ятний знак на честь жертв голодомору 1933 року.

Є У ЛЮДЕЙ ГРОШІ

Недавно до районної держадміністрації завітав один механізатор з проханням продати йому «Волгу». «Але ж це — мільйон з гаком карбованців!» — сказали йому. «Мільйон так мільйон», — спокійно відповів прохач.

ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ

Мелітопольський рух «Союз комуністів», організація Соціалістичної партії, ветерани створили координаційну раду «Рух за соціальні права».

ПЕРША ГІМНАЗІЯ

На базі СШ № 19 відкрито українську гімназію, котра стала першим навчальним закладом у багатотисячному місті, де викладання ведеться нарешті державною мовою.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

У Генеральній прокуратурі

ЛІЦЕНЗІЇ — НАЛІВО І НАПРАВО

Матеріали, які має Генеральна прокуратура України, беззаперечно свідчать, що спроби незаконного вивозу товарів за межі України набули масовості.

Цифри говорять самі за себе: за перше півріччя 1992 року правоохоронними органами зафіксовано близько 18 тисяч спроб протиправного вивозу товарів народного вжитку підприємствами, організаціями і громадянами, вилучено товарів на 1 мільярд 54 мільйони карбованців. І це лише, так би мовити, видима частина айсбергу.

Причин, які сприяють поширенню цього явища, чимало. Це і зловживання у галузі торгівлі, безвідповідальне ставлення деяких керівників організацій, промислових і аграрних підприємств до дотримання чинного законодавства України, низький рівень правосвідомості в окремих громадян. Але особливо прикрим є те, що вимоги постанови Кабінету Міністрів від 24 липня 1991 року № 104 «Про порядок вивозу товарів народного вжитку за межі Української РСР», інших нормативних актів з цього питання не виконують деякі органи виконавчої влади, які в першу чергу покликані додержуватись законності.

У Сумському облвиконкомі, наприклад, систематично порушувався порядок квотування і ліцензування товарів, що створювало умови для їх незаконного вивозу до інших держав. У січні цього року керівництво групи з видачі ліцензій на вивіз товарів народного вжитку дозволило орендному підприємству «Тростянецький деревообробний комбінат» відправку меблів на суму понад 4,5 мільйона карбованців до Російської Федерації, Латвії, Білорусі. Таким же чином деяким підприємствам видано ліцензії на вивіз будівельних матеріалів, фарб, холодильників, тканин, взуття, товарів побутової хімії та інших. Квоти на них встановлює Міністерство економіки, й облвиконком не мав права їх видавати.

Аналогічні порушення допускалися у Харківському облвиконкомі, де рішення про видачу ліцензій нерідко ухвалювались без урахування споживчого попиту, можливостей місцевих підприємств, а інколи за відсутності договорів на постачання продукції.

Донецьким облвиконкомом у січні цього року видана ліцензія Єреванському малому підприємству «Темп» на відправлення до Вірменії 90 холодильників, хоча такого права виконком не мав.

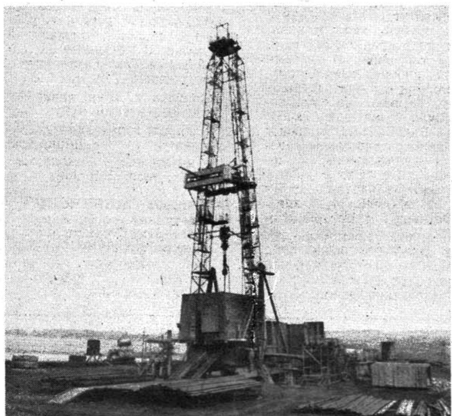
Подібні випадки набули поширення практично у всіх регіонах України. Внаслідок прокурорського втручання до винних вжито відповідних заходів дисциплінарного, матеріального і адміністративного характеру. У необхідних випадках порушено кримінальні справи.

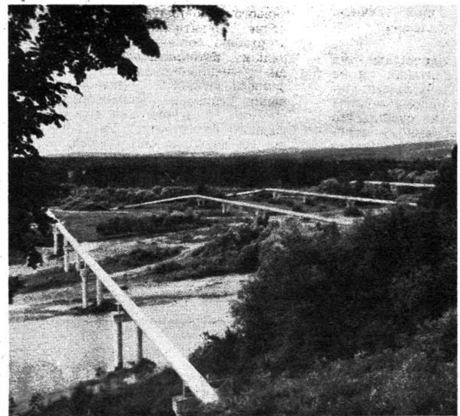
Генеральний прокурор надіслав Президентові України Л. Кравчуку доповідну записку з метою привернути увагу місцевих адміністрацій до необхідності неухильного додержання законодавства, спрямованого на захист інтересів громадян та споживчого ринку нашої країни. Інформація про зазначені порушення законодавства і заходи, що мають сприяти їх усуненню, надіслана Генеральною прокуратурою також до Кабінету Міністрів України, який дав відповідні доручення керівникам певних міністерств і відомств.

Вивчаючи стан справ з дотриманням законодавства у сфері споживчого ринку, у Генеральній прокуратурі дійшли висновку, що негативні наслідки спричиняються і відсутністю чіткого законодавчого врегулювання деяких питань, пов'язаних з посяганням на економічні інтереси України. З цього приводу прокуратурою розроблені і внесені до Верховної Ради України у порядку законодавчої ініціативи пропозиції щодо вдосконалення законодавства про адміністративну відповідальність за правопорушення, які завдають шкоди економічній самостійності України і, зрештою, добробуту її громадян.

Прес-група Генеральної прокуратури України.

До речі

А У НАС В КВАРТИРІ ГАЗ. ПОКИ ЩО...

Минулої неділі святкували професійне свято працівники нафтової та газової промисловості. Поздоровляючи працівників галузі, хотілося б дещо зауважити.

Частка газу — зручного і екологічно чистого палива — займає у паливному балансі України 41 відсоток. А власними ресурсами наша країна може себе забезпечити лише на 17 відсотків. Решту — 83 відсотки — ми закуповуємо в Росії та Туркменії.

Нещодавно з Російською Федерацією підписано угоду про постачання газу в Україну — взаємовигідну для обох сторін. Населення і промисловість України отримали, незважаючи на труднощі, майже стільки ж газу і конденсату цього року, як і минулого. Велику роботу проводять по підготовці до зими наші колеги — працівники корпорації «Укргаз». Ми закачуємо у підземні газосховища паливо, що дає підставу надіятися на нормальне забезпечення країни взимку. Велику допомогу надає уряд, який вирішив галузь віднести до пріоритетних.

Але газ сьогодні коштує дорого. І про це споживачі мають пам'ятати. Наша держава сьогодні споживає його майже удвічі більше, ніж такі країни, як Німеччина, Великобританія. Україна на сьогодні є найбільшим імпортером газу у світі. Отже, варто подумати про більш раціональне його використання. Цим і займаються за ініціативою Державної Думи колективи науковців та виробничників.

Михайло КОВАЛКО,
віце-президент Газового концерну.

Щось новеньке

ДРУГЕ ДИХАННЯ КрАЗу

Повернувся до роботи у дві зміни головний конвеєр Кременчуцького автозаводу. Подія неабияка, оскільки у червні-липні йшлося про остаточну зупинку КрАЗу. Нині ж заводська служба прогнозів розробляє програму діяльності вже на рік наступний. Передбачається випуск дизельних автомобілів, здатних конкурувати на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Ситуація

ЗНОВУ БЕЗ ХЛІБА?

Ужгород вкотре почало лихоманити від перебоїв з надходженням до торгової мережі хліба. Стають звичними кількасотметрові черги біля спеціалізованих магазинів.

— Одна з основних причин такого становища, — пояснили в об'єднанні хлібопекарної промисловості,— несвоєчасне постачання достатньої кількості борошна.

Затримувалось борошно через капітальний ремонт Розівського комбінату хлібопродуктів, який тривав понад півтора місяця. В цей період його завозили з інших районів. Причому нікудишньої якості. З вересня підприємство запрацювало. Але виникли непорозуміння щодо цін на борошно вищого гатунку вже нового врожаю. Щоб зняти напруження, представник Президента М. Країло видав розпорядження, згідно з яким зацікавленим підприємствам обмежено рівень рентабельності до 15 відсотків, а торговим закладам дозволено надбавку на хліб, що не перевищує 10 відсотків.

Чи розв'яже це проблему, покажуть наступні тижні.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

ЗДІЙСНИЛОСЯ

Голова Львівського міськвиконкому Василь Шпіцер вручив ордер на квартиру провідникові ОУН Ярославі Стецько, а начальник управління внутрішніх справ Володимир Плукар вручив їй паспорт. Відтепер соратниця Степана Бандери і Ярослава Стецька (пані Ярослава — його дружина) є повноправною громадянкою України. Багато років поспіль відома політична діячка жила у еміграції без громадянства, хоча чимало країн Заходу його пропонували. Та Ярослава Стецько чекала на українське громадянство. І ось, здійснилося. На зустрічі із журналістами Ярослава Стецько висловила сподівання, що невдовзі тлінні останки її побратимів по боротьбі — Степана Бандери, Євгена Коновальця та Ярослава Стецька будуть з почестями перезаховані на українській землі, а патріарх Йосиф Сліпий буде проголошений українським Святим.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Анонс

На Великі... не круж... а шукати...

В Українсь... но-методичном... спілок, що по... жній дорозі, ... 10 по 12 вере... ме міжнаро... практична кон... невідкладні ... ходи та ш... трансформаці... країни». Про... ренцію, до у... прошено наро... тів Украї... уряду, ... номістів-п... них гостей, ... ної Ради Укр...

— з питан... бюджету, фін...

— з питан... вого комплек...

— у справ... кож Міністер... молоді та спо... лем молоді, н... «Справедливіс... ський фонд ... молодіжного ... ва. На конфер... глянуто пита... стабілізації т... форми, ... за... ку підприємн... ційної політи... економічної д...

Оргкомітет ... очолює з... рою між... Київського ... ту доктор еко... Антон Філіпе...

Контактні ... 296-81-04, 29...

Без пробл...

ЖИТЛО... ПРИКОРД...

Нові швид... ві буди... ки ... ників ... ал... акціонерне об... роенергобудпр... Світловодськ...

— зручне, ... плануванням ... ною площею ... метрів. Прико... замовили 18 ... ків, половину ... вже мон... бригада буд... прибула із Ст...

Ми...

Кіровоград...

Кор...

ЗІ СХОДУ — НА ЗАХІД

Десятиліт... ли практично ... відходи виро... ської центра... вальної фабр... ним часом ... України «по... відходів вуг... вості. З'ясув... літ, який є ... тиною відх... компонент д... матеріалів. ... увагу на сел...

...прокуратурі

...ЦЕНЗІЇ — ...О І НАПРАВО

...ності. ...блвиконко- ...систематич- ...рядок кво- ...вання то- ...овало умо- ...ового виво- ...ав. У січні ...вжитку гру- ...на вивіз ...вжитку до- ...підпри- ...чинський де- ...бінат» від- ...суму понад ...карбованців ...ерації, Ла- ...ком же чи- ...приємствам ...вивіз бу- ...в, фарб, ...анин, взут- ...тової хімії ...а них вста- ...бсяг цього ...ком не мав ...шення до-пускалися у Харківському облвиконкомі, де рішення про видачу ліцензій нерідко ухвалювались без урахування споживчого попиту, можливостей місцевих підприємств, а іноді за відсутності договорів на постачання продукції.

Донецьким облвиконкомом у січні цього року видана ліцензія Єреванському малому підприємству «Темп» на відправлення до Вірменії 90 холодильників, хоча такого права виконком не мав.

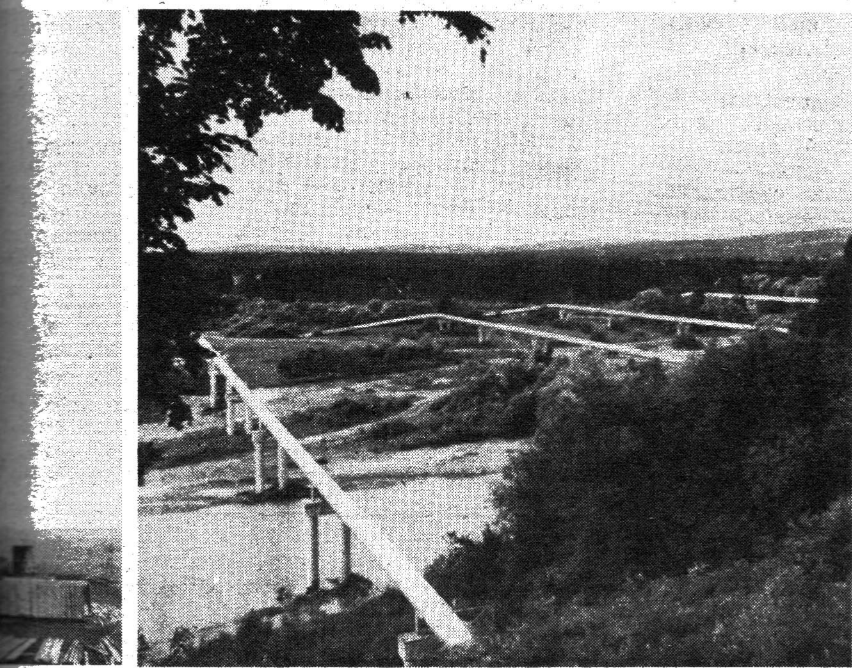
Подібні випадки набули поширення практично у всіх регіонах України. Внаслідок прокурорського втручання до винних вжито відповідних заходів дисциплінарного, матеріального і адміністративного характеру. У необхідних випадках порушено кримінальні справи.

Генеральний прокурор надіслав Президентові України Л. Кравчуку доповідну записку з метою привернути увагу місцевих адміністрацій до необхідності неухильного додержання законодавства, спрямованого на захист інтересів громадян та споживчого ринку нашої країни. Інформація про зазначені порушення законодавства і заходи, що мають сприяти їх усуненню, надіслана Генеральною прокуратурою також до Кабінету Міністрів України, який дав відповідні доручення керівникам певних міністерств і відомств.

Вивчаючи стан справ з дотриманням законодавства у сфері споживчого ринку, у Генеральній прокуратурі дійшли висновку, що негативні наслідки спричиняються і відсутністю чіткого законодавчого врегулювання деяких питань, пов'язаних з посяганням на економічні інтереси України. З цього приводу прокуратурою розроблені і внесені до Верховної Ради України у порядку законодавчої ініціативи пропозиції щодо вдосконалення законодавства про адміністративну відповідальність за правопорушення, які завдають шкоди економічній самостійності України і, зрештою, добробуту її громадян.

Прес-група Генеральної прокуратури України.

До речі

...РТИРІ ГАЗ. ПОКИ ЩО...

...уповуємо в ...Російською ...ано угоду ...в Україну ...обох сто- ...омисловість ...незважаю- ...айже стіль- ...сягу цього ... Велику ...підготов- ...ьогі — працівники корпорації «Укргаз». Ми закачуємо у підземні газосховища паливо, що дає підставу надіятися на нормальне забезпечення країни взимку. Велику допомогу надає уряд, який вирішив галузь віднести до пріоритетних.

Але газ сьогодні коштує дорого. І про це споживачі мають пам'ятати. Наша держава сьогодні споживає його майже удвічі більше, ніж такі країни, як Німеччина, Великобританія. Україна на сьогодні є найбільшим імпортером газу у світі. Отже, варто подумати про більш раціональне його використання. Цим і займаються за ініціативою Державної Думи колективи науковців та виробничників.

Михайло КОВАЛКО,
віце-президент Газового концерну.

Анонс

На Великій окружній не кружлятимуть, а шукатимуть вихід

В Українському навчально-методичному центрі профспілок, що по Великій окружній дорозі, 3, у Києві, з 10 по 12 вересня проходитиме міжнародна науково-практична конференція «Про невідкладні антикризові заходи та шляхи ринкової трансформації економіки України». Проводять конференцію, до участі в якій запрошено народних депутатів України, представників уряду, Д...вної ду... економістів-практиків, ...земних гостей, комісії Верховної Ради України:

— з питань планування, бюджету, фінансів і цін;

— з питань агропромислового комплексу;

— у справах молоді, а також Міністерство у справах молоді та спорту, УНДІ проблем молоді, новаційний центр «Справедливість», Український фонд міжнародного молодіжного співробітництва. На конференції буде розглянуто питання фінансової стабілізації та грошової реформи, ...ватизації, р...итку підприємництва, інвестиційної політики, зовнішньоекономічної діяльності та інші.

Оргкомітет конференції очолює з...уючий ...афедрою між...дних ...осин Київського держуніверситету доктор економічних наук Антон Філіпенко.

Контактні телефони: 296-81-04, 296-87-92.

Без проблем

ЖИТЛО ДЛЯ ПРИКОРДОННИКІВ

Нові швидкозбірні житлові буди...ки для прико...нників ...ало виго...ити акціонерне об'єднання «Дніпроенергобудпром», що у Світловодську. Помешкання — зручне, з вертикальним плануванням кімнат і корисною площею 90 квадратних метрів. Прикордонні застави замовили 18 таких будиночків, половину з них — на місці вже монтує комплексна бригада будівельників, яка прибула із Світловодська.

Микола КОЛІВ.
Кіровоградська область.

Характери

ЧУЖИ...

Під час Всесвітнього форуму українців сивий, симпатичний, непомітний делегат, напевно, вперше за останній рік на якусь мить відчув себе своїм серед присутніх: хтось вручив йому записку із поміткою «Президенту Криму», а коли він зійшов з трибуни після виступу, довго не вщухали оплески. Тиждень потому, одержавши від Генеральної прокуратури листа, в якому повідомлялося, що в діяльності виробничо-кооперативного концерну «Крим-Континенталь» складу злочину не виявлено, його президент Юрій Колесников дав прес-конференцію. Втомлений, іронічний, як завжди, з напівусмішкою, він вибачився за запізнення, що сталося через страйк машиністів залізничного транспорту, й почав ворушити недалеке минуле. І все-таки воно раптом прохопилося: на нас і досі дивляться, як на чужих...

Вони — це кооперативи і підприємства, утворені концерном для прокладання газопроводів і здійснення газифікації периферії. «Як на чужих», бо в бездумних заздрісних очах вони — бізнесмени-товстосуми, від яких за версту тхне капіталізмом.

Від помилки до упередження тільки крок, а від упередження до наклепу шлях ще коротший. Тим паче, коли за справу береться той, хто стоїть при владі. Ось так і з'явилася кримінальна справа за статтею, якою Юрію Васильовичу Колесникову інкримінувалося розкрадання державного і суспільного майна в особливо значних розмірах. У камері попереднього ув'язнення зеки-бувальці одразу «вирахували»: не нашого поля ягода — чужий. Але полковникам такого не зламати — крутий, певно, чоловік.

З листа Ю. Колесникову від заступника Генерального прокурора ... **«Вивченням ... новлено, що ... не добули ... свідчать про ... жбовими особа... розкрадань ... а виявлені р... шення у веден... кої документа... мінально карав...** ляється ось як... мості «добувал... цінну руду.

Запитали: чи... на втрата ко... час концерн з... більш як на 1... бованців) на ... яльність та жит... ня Києво-Могил... демії, багато... органів, які ... спізасновував ... тиненталь»? З... час зустрічі з ... України Леоні...

— Ви їхали з перевищенням швидкості, маєте сплатити 300 карбованців штрафу в ощадну касу, а квитанцію принесете ось за цією адресою...

— А може, на місці розрахуємось, тільки сума завелика...

— Ну, якщо у дядька болять ноги, хай платить на місці. А коли він такий бідний, то хай дає 200.

Інцидент вичерпано, гроші перейшли з дядькового гаманця до кишені добродія у формі ДАІ. Зауважимо — старій формі. Можливо, у формі нового зразка, щойно одержаній співробітниками ДАІ, кишені зроблені так, щоб до них можна було покласти квитанційну книжечку, а водії-порушники не робили спокусливих пропозицій бравим офіцерам?

Увага! Наведений вище діалог не має ніякого відношення до капітана ДАІ Петра ПАНАСЮКА, якого у формі нового зразка ви бачите на фото Валерія СОЛОВЙОВА.

Добра віст...

ПІШЛА ЦЕРК...

Згідно з Ука... руд релігійним ... у Апостолівськ... шення будівниц... їна» у розпоряд...

«КРИВОРІЖСТ...

За валюту «... ся спеціалізован... ніка, сучасне о... Комбінат вигот... діватися на нас...

Буває...

«З ГРЕ...

Під двома ... українським і ... прибув до Хе... «Хавйорн». Не... побудоване за м... століття. Колис... кі мореплавці хо... по шляху «із ва... Нинішні гості ... вторити древн... своїх пращурів.

Екіпаж із 30... лює капітан Я... лишній профес... ряк, а нині — ... з усмішкою ска...

Знак біди

Протягом ос... жертвами інфе... сталих дітей. ... гангрени їм від... у деяких медич...

Горожене ... Баштанського ... Миколаївськ...

Кримінальн...

МАЙЖ...

З часів появ... мої комедії К... «Сто тисяч... на Кіровоград... Пригадуєте, як... рой твору, щоб... багатіти, нава... ти оту суму гро... мав облизня в... та. Кіровоград... крила нових ка... раз підроблені ... ли в таксиста... яким розрахову... домі. Після то... вали їхні особ... шуку в одного... вилучили 6275... купонів, а в га... підроблених та... та й сам цук... шків. Яким ж... вання міліціо... тримані зізнал... везли в Укра...

Ситуація

...тривав по-... В цей ...ли з інших ... в Україну ... нікуди- ...ресня під- ...овало. Але ...розуміння ... борош- ...тунку вже ... Щоб зня- ...едставник ...Країло ви- ... згідно ...ним під- ...ено рівень ...15 відсот- ...кладам до- ...а хліб, ...10 відсот- ...проблему, ... тижні.

...ГОРВАТ.

Коротко

ЗДІЙСНИЛОСЯ

Голова Львівського міськвиконкому Василь Шпіцер вручив ордер на квартиру провідникові ОУН Ярославі Стецько, а начальник управління внутрішніх справ Володимир Плукар вручив їй паспорт. Відтепер соратниця Степана Бандери і Ярослава Стецька (пані Ярослава — його дружина) є повноправною громадянкою України. Багато років поспіль відома політична діячка жила у еміграції без громадянства, хоча чимало країн Заходу його пропонували. Та Ярослава Стецько чекала на українське громадянство. І ось, здійснилося. На зустрічі із журналістами Ярослава Стецько висловила сподівання, що невдовзі тлінні останки її побратимів по боротьбі — Степана Бандери, Євгена Коновальця та Ярослава Стецька будуть з почестями перезаховані на українській землі, а патріарх Йосиф Сліпий буде проголошений українським Святим.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львів.

ЗІ СХОДУ — НА ЗАХІД

Десятиліттями не знаходили практичного застосування відходи виробництва Селидівської центральної збагачувальної фабрики. Але останнім часом звідси на захід України «побігли» ешелони відходів вугільної промисловості. З'ясувалося, що аргеліт, який є складовою частиною відходів, — цінний компонент для будівельних матеріалів. Ось і звернули увагу на селидівські відходи спеціалісти з івано-франківського заводу «Будівельні матеріали». Користь, як розумієте, обопільна.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

«НАДІЯ» ДЛЯ НАДІЇ

Волинське обласне відділення Українського фонду культури заснувало премію «Надія» для заохочення обдарованої творчої молоді. Премія присуджуватиметься молодим літераторам, журналістам, акторам, художникам, співакам, композиторам, скульпторам, краєзнавцям, майстрам народної творчості за творчі успіхи, активну участь у справі національного відродження, збереження і розвиток культури Волині, сприяння різноманітним благодійним програмам Волинського фонду культури. Лауреати визначатимуться один раз на 1—2 роки до 25 лютого — дня народження Лесі Українки.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

окружній
тимуть,
ть вихід

у навчаль- ентрі проф- ликій окру- Києві, з проходити- науково- ренція «Про икризові за- ринкової ономіки Ук- ть конфе- і в якій за- х депута- едставників ду ко- в. ем- сії Верхов- :

планування, в і цін;

ропромисло-

молоді, а та- у справах УНДІ проб- ійний центр Україн- іжнародного івробітницт- ії буде роз- фінансової рошової ре- ції, ит- ва, інвести- зовнішньо- ності та ін-

конференції ий афед- х осин куніверсите- ічних наук

телефони: 7-92.

ДЛЯ
ННИКІВ

ірні житло- прико он- вигото ити ання «Дніп- , що у Помешкання ертикальним ат і корис- квадратних нні застави их будиноч- их — на мі- комплексна ників, яка водська.

а КОЛІВ.
область.

ко

не знаходи- застосування тва Селидів- збагачу- Але остан- на захід ешелони промисло- що арге- довою час- цінний будівельних і звернули ькі відходи

Характери

ЧУЖИЙ

Під час Всесвітнього форуму українців сивий, симпатичний, непомітний делегат, напевно, вперше за останній рік на якусь мить відчув себе своїм серед присутніх: хтось вручив йому записку із поміткою «Президенту Криму», а коли він зійшов з трибуни після виступу, довго не вщухали оплески. Тиждень потому, одержавши від Генеральної прокуратури листа, в якому повідомлялося, що в діяльності виробничо-кооперативного концерну «Крим-Континенталь» складу злочину не виявлено, його президент Юрій Колесников дав прес-конференцію. Втомлений, іронічний, як завжди, з напівусмішкою, він вибачився за запізнення, що сталося через страйк машиністів залізничного транспорту, й почав ворушити недалеке минуле. І все-таки воно раптом прохопилося: на нас і досі дивляться, як на чужих...

Вони — це кооперативи і підприємства, утворені концерном для прокладання газопроводів і здійснення газифікації периферії. «Як на чужих», бо в бездумних заздрісних очах вони — бізнесмени-товстосуми, від яких за версту тхне капіталізмом.

Від помилки до упередження тільки крок, а від упередження до наклепу шлях ще коротший. Тим паче, коли за справу береться той, хто стоїть при владі. Ось так і з'явилася кримінальна справа за статтею, якою Юрію Васильовичу Колесникову інкримінувалося розкрадання державного і суспільного майна в особливо значних розмірах. У камері попереднього ув'язнення зеки-бувальці одразу «вирахували»: не нашого поля ягода — чужий. Але полковникам такого не зламати — крутий, певно, чоловік.

З листа Ю. Колесникову від заступника Генерального прокурора В. Дацюка: **«Вивченням справи встановлено, що під час слідства не добули відомостей, які свідчать про вчинення службовими особами об'єднання розкрадань і зловживань, а виявлені ревізією порушення у веденні бухгалтерської документації не є кримінально караними...»** Виявляється ось як було: відомості «добували» як дорогоцінну руду.

Запитали: чи вплине значна втрата коштів (за цей час концерн зазнав збитків більш як на 100 млн. карбованців) на інвестиційну діяльність та життєзабезпечення Києво-Могилянської Академії, багатьох друкованих органів, які засновував та співзасновував «Крим-Континенталь»? З'ясувалося, під час зустрічі з Президентом України Леонідом Кравчуком Колесников заявив про нереальність програми, в якій йдеться про газифікацію республіки до 2000-го року, а також сказав про наявність більш ефективної програми — власної. Вона зацікавила і, якщо її приймуть, справи концерну можуть піти вгору, тоді він подужає усе, що до цього обіцяв. Адже за що б він досі не узявся, завжди мав прибуток. Починав з того, що вирощував у теплиці квіти на продаж. І нічого — виручав до шести тисяч карбованців на місяць (тоді гроші ще були чогось варті!). Саме тоді він і став «чужим». На прес-конференції він відповів чому: «Нам нічого не змінити, доки не навчимося поважати Закон, навіть коли він когось і не задовольняє»...

Справді: там, де панує безправ'я, чужих стає більше, ніж своїх. Справа Колесникова, тепер уже закрита, це підтверджує.

Сергій ВЛАД.

Новини мистецтва

І ЗАЗВУЧАЛИ ФУГИ БАХА...

У Чернівцях урочисто відкрито залу органної та камерної музики обласної філармонії, якій знайшли місце в приміщенні колишньої вірменської церкви. Реставратори поновили фрески, іконостас, вівтар, вітражі, повернувши споруді первозданний вигляд. А про орган, який є одним з найбільших в Європі, люб'язно подбала чехо-словацька фірма «Рігерт-Клос». І зазвучали фуги Баха...

Василь БАБУХ.
Чернівці

— Ви їхали з перевищенням швидкості, маєте сплатити 300 карбованців штрафу в ощадну касу, а квитанцію принесете ось за цією адресою...

— А може, на місці розрахуємось, тільки сума завелика...

— Ну, якщо у дядька болять ноги, хай платить на місці. А коли він такий бідний, то хай дає 200.

Інцидент вичерпано, гроші перейшли з дядькового гаманця до кишені добродія у формі ДАІ. Зауважимо — старій формі. Можливо, у формі нового зразка, щойно одержаній співробітниками ДАІ, кишені зроблені так, щоб до них можна було покласти квитанційну книжечку, а водії-порушники не робили спокусливих пропозицій бравим офіцерам?

Увага! Наведений вище діалог не має ніякого відношення до капітана ДАІ Петра ПАНАСЮКА, якого у формі **нового зразка** ви бачите на **фото Валерія СОЛОВЙОВА.**

Добра вість

ПІШЛА ЦЕРКВА З КОЛГОСПУ

Згідно з Указом Президента про передачу культових споруд релігійним громадам церква у місті Синельниковому, що у Апостолівському районі на Дніпропетровщині, після завершення будівництва знову надійде з балансу колгоспу «Україна» у розпорядження віруючих.

«КРИВОРІЖСТАЛЬ» РОЗШИРЮЄТЬСЯ

За валюту «Криворіжсталі» у Кривому Розі споруджується спеціалізований комбінат. З ФРН надходить імпортна техніка, сучасне обладнання, яке змонтують німецькі фахівці. Комбінат виготовлятиме сучасні меблі, що дає підставу сподіватися на насичення місцевого ринку.

ІА «СОБОР».

Буває...

«З ГРЕКІВ У ВАРЯГИ...»

Під двома прапорами — українським і норвезьким — прибув до Херсона човен «Хавйорн». Невелике судно побудоване за малюнками IX століття. Колись скандинавські мореплавці ходили на таких по шляху «із варяг у греки». Нинішні гості вирішили повторити древній маршрут своїх пращурів.

Екіпаж із 30 чоловік очолює капітан Ян Транов, колишній професіональний моряк, а нині — фермер. Він з усмішкою сказав, що порушив старе правило — не брати на борт жінок. Чотири світловолосі красуні, які супроводжують сучасних вікінгів, принесли експедиції велику вдачу.

Оглянувши верфі Херсона, на яких будуються кораблі на замовлення Норвегії, гості жартували: зворотний шлях «з греків у варяги», певно, нині більш популярний і людний.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Знак біди

ПОШЕСТЬ

Протягом останнього місяця вже четверо дітлахів стали жертвами інфекції, яка вразила інтернат для розумово відсталих дітей. Внаслідок зараження крові, що призвело до гангрени їм відтяли руки. Ознаки цієї інфекції виявлено і у деяких медичних працівників, які тут працюють.

Горожене
Баштанського району
Миколаївської області.

РУХ-ПРЕС.

Кримінальна хроніка

МАЙЖЕ ЗА КАРПЕНКОМ-КАРИМ

З часів появи добре відомої комедії Карпенка-Карого «Сто тисяч» про подібне на Кіровоградщині не чули. Пригадуєте, як головний герой твору, щоб швидко розбагатіти, наважився придбати оту суму грошей, але спіймав облизня від пройдисвіта. Кіровоградська міліція викрила нових калиток. На цей раз підроблені купони виявили в таксиста-приватника, з яким розраховувались невідомі. Після того, як з'ясували їхні особи, під час обшуку в одного у квартирі вилучили 62750 фальшивих купонів, а в гаражі — 7296 підроблених талонів на цукор та й сам цукор — 55 мішків. Яким же було здивування міліціонерів, коли затримані зізналися, що завезли в Україну саме 100 тисяч фальшивих купонів. На брифінгу в обласному управлінні внутрішніх справ повідомили, що фальшиві «четвертаки» продовжують ходити по руках. Хтось наважився припустити, що таким чином злочинці підривають молоду українську економіку.

Як повідомив заступник начальника міськвідділу внутрішніх справ Микола Коваленко, доки не запровадять в Україні нову валюту, боротися з фальшивомонетниками доведеться повсякчас. Гірше становище з фальшивими талонами на цукор, котрих тільки у другому кварталі виявили вже 34 тисячі.

Микола ВОЛОК.

Пригоди

ДВОБІЙ У ПОВІТРІ

За виявлену мужність, високий професіоналізм начальнику відділу по боротьбі з організованою злочинністю Хмельницького обласного управління внутрішніх справ підполковнику В. Кутасевичу достроково присвоєно звання полковника міліції.

Це сталося на борту літака Сімферополь — Львів. Після закінчення відпустки у Сімферополі сім'я Кутасевичів так і не змогла дістати квитків на Хмельницький і вирішила летіти на Львів — усе ближче до дому. Посадка на ЯК-40 пройшла без пригод, бортпровідниця роздала пасажирам свіжі газети, дочитати які завадило раптове прохання схвильованої стюардеси подати термінову допомогу екіпажу авіалайнера, котрий якраз вирішував, як поставитись до заяви пасажира, що він «член мафіозної сім'ї Криму» і вимагає змінити курс на Багдад, а в разі відмови знищить літак.

В. Кутасевич одразу зголосився прийти на допомогу. Зазирнув до пілотів, нібито попити води, але наштовхнувся на пістолет терориста. Оцінивши ситуацію, В. Кутасевич діяв блискавично. Коли він вдруге опинився за дверима пасажирського салону, злочинець дістав миттєвий удар — і опинився на підлозі. Разом з пілотами Володимир зв'язав терориста, а у Львові передали його групі захвату. У злочинця вилучили вибухонебезпечну речовину, газові балончики.

За фактом спроби захоплення літака ведеться розслідування.

Віктор ЧИЖ,
капітан міліції.

Хмельницький.

спеціалісти з івано-франківського заводу «Будівельні матеріали». Користь, як розумієте, обопільна.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

«НАДІЯ» ДЛЯ НАДІЇ

Волинське обласне відділення Українського фонду культури заснувало премію «Надія» для заохочення обдарованої творчої молоді. Премія присуджуватиметься молодим літераторам, журналістам, акторам, художникам, співакам, композиторам, скульпторам, краєзнавцям, майстрам народної творчості за творчі успіхи, активну участь у справі національного відродження, збереження і розвиток культури Волині, сприяння різноманітним благодійним програмам Волинського фонду культури. Лауреати визначатимуться один раз на 1—2 роки до 25 лютого — дня народження Лесі Українки.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Продовжуємо розмову

ЧИ ЗАРАНО ХОВАЄМО МЕТАЛУРГІЮ?

В одному з попередніх номерів (див. «ГУ» за 28 травня 1992 року) ми опублікували статтю академіка Юхновського про вибір шляхів перебудови структури народного господарства України. Сьогодні надаємо слово опонентам Ігоря Рафаїловича.

ПІДТРИМУЮ основне положення статті Ігоря Юхновського. Країни з розвинутою економікою мають приблизно однакове співвідношення цін з різних видів продукції, і досягнення Україною таких самих пропорцій свідчитиме про якісну структурну перебудову галузей народного господарства. Однак деякі розрахункові невідповідності статті приводять до спірних результатів.

За базу береться співвідношення внутрішніх та світових цін на зерно в порівнянні з аналогічними співвідношеннями цін на вугілля, кокс, чавун, сталь. Вибір цієї бази порівняння викликає деякі сумніви. Ціна зерна (3000 купонів за тонну) була встановлена за минулорічними затратами в сільському господарстві, що не відображають гіперінфляційні процеси 1992 року. Закупівельні ціни на зерно в поточному році різко зросли.

Згоден з усіма висновками і пропозиціями, що завершують статтю, про перегляд структури виробництва на користь найрентабельніших галузей. Але хочу звернути увагу на використані у статті як приклад спірні розрахункові дані Гірничої академії України з чорної металургії. Не можна погодитися з віднесенням чорної металургії до категорії найменш рентабельних галузей і з твердженням, що «...метал нам стає вигідніше купувати за кордоном, якщо продавати туди продукцію сільського господарства».

Сьогодні Україна експортує прокат, а зерно імпортує. Продаж металу відбувається зовсім не через надлишок (внутрішній попит далеко не задовольняється), а з метою отримання валюти, необхідної для закупівлі техніки й товарів, в тому числі й зерна.

Кажу саме про готовий прокат. У статті ж калькулюється чомусь сталь. Але вона є проміжним технологічним напівпродуктом, а не товаром для зовнішнього ринку. Частка енергоресурсів у вартості прокату нижча, ніж у сталі.

Не можу не відзначити, що зростання зарплати в металургії в цьому, 1992-му році, практично не позначиться на ціні, бо фонд зарплати в собівартості продукції нашого комбінату становив за 5 місяців 3,7 відсотка, що незіставне з 80 процентами, вказаними в розрахунках Гірничої академії для вугільної промисловості.

Якщо навіть знехтувати очевидною бездоказовістю даних Гірничої академії й умовно взяти їх для розрахунків, постає нове питання. Чому погані для металургії результати такого калькулювання трактуються як свідчення нездоланної хибності та приреченості галузі? Логічніше припустити, що вони є наслідком історично складеного низького технічного рівня виробництва і продукції.

Відставання від світового рівня сталося з ряду загальних причин, розглянених в статті.

Досвід передових індустріальних країн і наявні проекти промовляють про високу сприйнятливість чорної металургії до технічного прогресу. Особливо — в Україні, з її надійною сировинною базою, що дістала нині великого розвитку.

Україна володіє величезними основними фондами, що мають значний перспективний потенціал, нехтувати яким непростимо. Переорієнтація великих сортопрокатних підприємств на дефицитнішу і прогресивнішу листову продукцію на основі передової технології забезпечить радикальне скорочення витрати енергетичних, матеріальних та трудових ресурсів.

Якщо саме ці витратні показники використати в розрахунках за методикою, що пропонується в статті, отримаємо результат, котрий спростує думку про порочність і економічну приреченість чорної металургії.

Повністю згоден з необхідністю вибору галузей, яким слід створити умови для розвитку за рахунок згортання інших безперспективних виробництв. Але не можу погодитися з пропозицією Гірничої академії принести чорну металургію в жертву на користь сільськогосподарського виробництва. Протиставлення цих двох галузей нелогічне. Вони вирішують однаково важливі для суспільства завдання. Обом галузям мають бути створені економічні умови для технологічного й соціального розвитку на основі самофінансування. Найближчі необхідні рубежі: у сільському господарстві — задоволення внутрішнього попиту, в металургії — підвищення економічного та екологічного рівня виробництва. Металургійний експорт є джерелом валюти, украй потрібної для розвитку сільськогосподарського й переробного виробництв. Така економічна взаємодія галузей пропонується як альтернатива протиставленню їх одне одному.

Рекомендоване Гірничою академією ставлення до чорної металургії України нагадує рішення центральних органів Союзу п'ятнадцятирічної давності, за якими були переадресовані інвестиції на розвиток виключно східних та центральних підприємств. І фатальні рішення того ж часу щодо Донбасу. Віднісши його до розряду безперспективних, тоді відкинули плани реконструкції та розвитку шахт. Тепер пожинаємо плоди цих рішень у вигляді катастроф, технічної та соціальної відсталості регіону і тієї нерентабельності продукції, про яку говориться у статті. Але ж і тоді було мотивування перерозподілу пріоритетів на користь економічно перспективніших регіонів і галузей!

Хочу висловити надію на те, що рекомендації статті не є остаточним вироком чорній металургії.

Костянтин НОСОВ,
генеральний директор металургійного комбінату «Криворіжсталь».

Не треба пристібатися до чужої кишені

Щоб вивести економіку України з прориву, необхідно змінити підхід до визначення рентабельності виробництва. У цьому Ігор Юхновський цілком правий. Сумнів закрався лише відносно запропонованого ним методу визначення рентабельності суспільного виробництва: чи не призведе він до пристібання економіки України до чужої кишені!

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ виробництва залежить від багатьох обставин, а також і мети, яку ставить організатор виробництва. З іншого боку, не завжди інтереси приватного, і навіть колективного, організатора виробництва збігаються з інтересами суспільства. І обидва ці моменти мають бути враховані при визначенні рентабельності виробництва.

Наприклад, коли селянська патріархальна сім'я веде замкнене натуральне господарство з метою задоволення лише власних потреб, логічно вважати здійснюване виробництво рентабельним. Забезпечується головне — продовження роду людського. Хоча з точки зору сучасної людини таке господарство нерентабельне, анахронізм, бо не дає додаткового продукту.

Інший приклад: капіталістичне товарне виробництво. Організатором його виступає підприємець (капіталіст) з метою отримання прибутку для себе. Для цього він повинен купувати на ринку потрібні йому для організації виробництва товари (робочу силу і засоби виробництва) якомога дешевше та продавати продукти власного виробництва у вигляді товарів чимподорожче. Тому рентабельність капіталістичного виробництва визначається співвідношенням отриманої прибуткової вартості і всього авансованого капіталу. Спонукальним мотивом до організації виробництва слугує бажання отримати якомога більше прибутку, збагатитися. Але, незважаючи на весь прогрес капіталістичного устрою виробництва, тут існує свій парадокс: не все, що вигідно підприємцю (капіталісту), корисно також і суспільству.

Сьогодні важко сказати, як би надалі розвивалися економічні події в СРСР, якби у 1965 році країна не перейшла до «нових форм планування та економічного стимулювання», тобто не стала на шлях економічних реформ і не провела 1 липня 1967 року реформу оптових цін на основі «нових» принципів ціноутворення, в тому числі нового підходу до встановлення рентабельності виробництва. Реформа — не революція. Це завжди поступка кому-небудь, чому-небудь. Ціни були наближені до «цін виробництва» капіталістичного товару, а в основу їх був покладений прибуток, а не підвищення матеріального і культурного добробуту трудящих, співвласників основних засобів виробництва і предметів ужитку. Саму ж рентабельність виробництва (низька) стали визначати за викривленою формулою: шляхом віднесення прибутку підприємства не до всієї собівартості продукції, а лише до її частини — вартості основних і власних оборотних коштів. Таким чином, головна виробнича сила суспільства — робітники, ІТР та інші творці необхідного і додаткового продукту — виявилася обійденою. Внаслідок цього керівники державних підприємств і колективних господарств перестали бути зацікавленими у використанні науково-технічної революції, а робітники — у підвищенні продуктивності праці.

На жаль, перебудова 1985 року і радикальна економічна реформа 1987 року, а також реформи цін, що відбулися за нею, зокрема, квітнева 1991-го і січнева 1992 року — лібералізація цін, не лише не покращили, а ще більше погіршили стан економіки і народів колишнього СРСР, стали однією з причин війни у Вірменії, Азербайджані, Грузії, Молдові. Вже третій рік у колишніх союзних республіках, які тепер іменуються державами, нема навіть простого репродукування, а в 1992 році смертність населення почала перевищувати його народжуваність.

ЗРОЗУМІЛО, що в економічній і політичній обстановці потрібен зовсім новий підхід до визначення рентабельності виробництва, такий, який дозволив би не просто вижити і зберегти суверенітет, а й досягти багато іншого. Що ж пропонує Ігор Юхновський і що в його пропозиціях насторожує? Щоб стати врівень з іншими державами світу у співвідношенні цін між різними товарами, потрібно наблизитися до співвідношення цін між аналогічними товарами на Заході і на цій підставі визначати рентабельність виробництва. Наприклад, зерно є стійким товаром. Якщо перерахувати вартість тонни зерна в доларах і купонах, отримаємо еквівалент 1:19. Щодо інших товарів — інші співвідношення. Але якщо порівняємо їх із співвідношенням по зерну (1:19), то виявиться, що паливо й метал нам вигідніше купувати за кордоном, якщо продавати туди продукцію сільського господарства.

Наведені Ігорем Юхновським розрахунки не відповідають і на питання, якою має бути нижня рентабельність виробництва кожного підприємства і господарства, за якою формулою її тепер визначати? Адже на виробництво тонни зерна в колгоспному, радгоспному і фермерському господарствах в різних кліматичних і природних умовах території колишнього СРСР затрачують різну кількість праці. Те ж саме і на Заході. Та, врешті-решт, цими затратами визначаються рівень рентабельності виробництва і ціни на товари, а не чужими цінами.

І ЩЕ ПИТАННЯ: якщо за мету виробництва (вищої рентабельності) візьмемо орієнтир на Захід — обслуговування не власних інтересів, а інтересів «дядька», то що станеться з незалежністю України, її суверенітетом? Тільки ми її й бачили. Вже сьогодні полиці промтоварних магазинів і крамничок Києва наповнені різним імпортним мотлохом за високими цінами, а товари власного виробництва поділися невідомо куди. А коли зовсім прикриємо власне виробництво й викинемо на вулицю мільйони безробітних людей, що було обіцяно ще в липні 1990 року у зв'язку з переходом до вільного ринку, що тоді?

Гадаю, що до питання про встановлення нового підходу до визначення рівня рентабельності суспільного виробництва потрібно повернутися ще не раз, з різних позицій, перш ніж буде прийнято відповідний закон.

Майя ЛЄСКОВА,
кандидат економічних наук.
Київ.

Пристрасті церковні

СЛУЖИЛИ ДВА ЄПИСКОПИ...

І до «тихого» Херсона долинула хвиля релігійних суперечок. Група представників, віруючих Української православної церкви — Київського патріархату, які підтримують новопризначеного єпископа Спиридона, вчинила спробу захопити кафедральний Свято-духівський собор. Служителі єпархіального управління єпископа Херсонського і Таврійського Іларіона з допомогою мирян зірвали плани нападників.

Наш кореспондент зустрівся з владикою ІЛАРІОНОМ, іншими особами, які мають відношення до інциденту.

— Владико, приїхавши на Херсонщину з Івано-Франківська, ви потрапили, як кажуть, з вогню в полум'я. У червні цього року українська програма радіо «Свобода» докладно розповіла про такий конфлікт, що виник на колишньому місці вашої роботи, повідала про спробу вивезення матеріальних церковних цінностей керованим вами промосковськи настроєним духовенством. А тепер ось і в Херсоні неспокійно.

— Спочатку про Івано-Франківськ. Там сталися конфлікти після того, як я звільнив від обов'язків секретаря єпархіального управління Ореста Левицького. А що? Він підтримує ідею про те, що УПЦ є прямою наступницею Церкви Святого Андрія Первозванного не підкорявся моїм розпорядженням. Таких відступників не вважаю за потрібне тримати біля себе. Секретар подав позов до народного суду. Наскільки я поінформований, він має до нас претензії і щодо вивезення цінностей — килимів, люстр і таке інше. Це звинувачення я рішуче відкидаю, бо за актом передав усі цінності. Справу в суді доручив своєму адвокатові.

У Херсоні намагання захопити храм і управління, як ви знаєте, успіхом не увінчалися. Під час нападу я був у Києві. Знаю, що постраждало троє священиків, а отець Михайло, зокрема, потрапив з травмами до лікарні. Організував цю акцію, очевидно, єпископ Спиридон, призначений на моє місце митрополитом Філаретом. Ні позбавленого сану Філарета, ні новоспеченого єпископа я не визнаю. А взагалі ось що вам скажу. Політики, журналісти нині виявляють великий інтерес до релігійного життя. Але краще їм не пхатися в церковні діла, це не їх турбота. Ми самі знаємо, як жити, як правити службу, кого призначати на найвищі посади.

— Ви маєте рацію. Але ніхто не посягає на внутрішні церковні діла. Та пригадайте, що РПЦ, її колишня складова частина УПЦ завжди підтримували владу: царську чи комуністичну. Це характерна ознака православних ієрархів, пронесена через століття. Чому ж тепер, коли почалася розбудова самостійної Української держави, яка все робить, щоб повернути релігійним громадам храми, утвердити мир серед різних конфесій, частина вищого духовенства в Україні демонструє протилежний підхід? Невже ви, як людина, як українець за походженням, вірите, що можлива незалежна держава без незалежної церкви?

— Я не проти незалежної України, але рішень Всеукраїнського Православного Собору від 25—26 червня 1992 року не визнаю. Я і понад 20 інших єпископів підкоряємося митрополиту Володимиру, причому нас підтримують і миряни.

— Чи не тому підтримують, що в більшості херсонських храмів ведеться відкрита агітація за владику Володимира? А така позиція священнослужителів призводить до подальшого поглиблення церковного розколу, провокує хуліганські сутички. До речі, свідки неприємної події біля кафедрального собору, як можна легко переконатися, упереджено настроєні проти об'єднаної церкви, одержали, м'яко кажучи, неповну інформацію про сьогоднішню церковну політику в Україні. Коли проповідники їм пояснили, що відновлений Київський патріархат — це повернення історичної справедливості, що він сповідує ті ж самі канони православ'я, ту ж саму віру, то пролунали обурливі вигуки: «А нам про це говорили інше. Ну й легковірні ж ми. Виросли в Україні, а захищаємо Москву». Мені здається, що люди схвально сприймають рішення недавнього Собору про скасування антиканонічного переведення в 1686 році Київської митрополії до Москви.

— Знаєте що? Не пхаймося в церковні діла. Краще б ви ходили до церкви і відмолювали свої гріхи.

Віктор Панченко, завідуючий відділом у справах релігій обласної державної адміністрації:

— Звичайно, інцидент викликає занепокоєння. Схвалити його не можна. Таким рішучим, протиправним способом, до якого вдалися прихильники об'єднаної незалежної церкви, нині навряд чи чого добу'єшся. Хоча дехто може послатися на офіційний документ з Києва про увільнення з посади єпископа Іларіона і призначення на його місце Спиридона, на постанову названого Собору про те, що Українська православна церква — Київський патріархат є правонаступницею УПЦ, а отже, все рухоме й нерухоме майно має перейти до неї. І все ж офіційні розпорядження важко втілити в життя. Ситуація в південному регіоні, як і в усій УПЦ, досить непроста. Доки сам народ не зрозуміє суті подій, що відбуваються в церкві, сутичок не уникнути. А поки що маємо двох єпископів як свідчення церковного розколу. Кого з них вважати за головного? Функціонує, так би мовити, старе єпархіальне управління на чолі з Іларіоном — господар церковного майна. Утверджується єпископ Спиридон, котрий вважає себе законним представником незалежної церкви, хоча не має своєї резиденції, якогось притулку, не кажучи вже про телефон і якісь зручності в господарському управлінні. Що буде далі? Час покаже. Держава ж в особі місцевих органів влади не нав'язуватиме тут штучних рішень.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Херсон.

Від редакції: Коли цей матеріал було підготовлено до друку, нам повідомили: єпископ Спиридон покинув Херсон.

Фото Зої ТЕРЕШКОВОЇ.

«КРАЩЕ Б Я ЗАГИНУЛА»,

— промовила Людмила і підвела на мене очі: чи не думаю, що вдає! Адже, як мати, перш за все має дбати про сина, для цього і жити. — Коли б я загинула, держава б, напевне, виконала свої обов'язки стосовно дитини, а так...»

Як багато дівчат з сімей військовослужбовців, Людмила вийшла заміж за військового. Не побоялася вирушити з ним у далекий північний край. Але стосунки не склалися, із малям на руках повернулася на Україну. В однокімнатній бердичівській квартирі батьків учотирьох розміститися було складно — і, скориставшися запрошенням родичів, вона поїхала до Києва. Влаштуюся, гадала, і сина заберу. Сину вже тринадцять, а він і досі у батьків, вона ж — у Києві. Чимало років жила обіцянками начальства вирішити її проблеми, а нині чим жити, не знає.

У Київський окружний госпіталь вона влаштувалася наприкінці 83-го, а на початку 84-го поїхала у відрядження: в Ефіопії мав бути госпіталь для допомоги населенню, що постраждало від посухи. Повернулася у 86-му, та на місці не сиділа: раз у раз посилали на боротьбу з інфекціями у військах округу. А у 88-му перед нею «розкрив обійми» Афганістан. У Джелалабаді працювала лаборантом у госпіталі особливо небезпечних інфекцій.

У перервах між відрядженнями вона, звичайно ж, ходила до начальства. Пояснювала своє становище, просила хоча б кімнату в гуртожитку, щоб можна було сина забрати. Не до тих ходила чи не так просила, але нічого не виходила й не випросила. «Невже й після Афганістану тобі нічого не належить?» — дивувалися родичі й знайомі. Вона знизувала плечима: «Та мені й посвідчення не видали...».

Відповідно до існуючих правил, посвідчення учасника афганської війни видається за місцем проживання. Однак у Людмили не було прописки, тому з райвійськкомату її направили до міськвійськкомату. Там порадили звернутися до штабу округу. А в штабі... Вже що-що, а цього вона аж ніяк не чекала. «Я вас в Афганістан не посилав, — заявив начальник квартирно-експлуатаційного управління штабу підполковник Моторін. — Ви туди поїхали добровільно, а тепер цим спекулюєте». Як було слухати таке, маючи на руках документ, у якому ясно й чітко сказано: в Афганістан вона була відряджена строком на один рік штабом КВО. Інша справа, який час там перебувала: прибула у лютому, а вийшла разом з військами. Та хіба і дорогою до Афганістану, і в перші дні там не гинули люди? Обстрілювали і той літак, в якому вона летіла, і той госпіталь, у якому працювала. Поталанило, зосталася жива. Щоправда, зустрівши такий прийом у штабі, завагалася: чи поталанило? Звідси й відчайдушне: «Краще б я загинула».

До Української ради ветеранів Афганістану ми з Людмилою пішли разом. Нас привітно зустрів заступник голови ради Юрій Зубко. А через деякий час повідомив: вас чекають у міському військкоматі. Резолюції воєнкома виявилося достатньо для того, щоб у Печерському райвійськкоматі Людмилі Міхієнковій видали посвідчення, яке нібито не могли видати три роки тому. Чи потрібні коментарі?

Документ їй видали, але не знаю, чим він їй зарадить. Адже наказ міністра оборони СРСР про пільги особам, які брали участь у забезпеченні бойових дій, сховано у архіві Міністерства оборони СРСР, якого вже не існує. Як сказав мені все той же Юрій Зубко, і натяку про нього немає у військових структурах України. Поклавши наказ до архіву, Союз зняв з себе обов'язки перед тими, кого посилав на війну. А держави, що виникли на його руїнах, ніяких зобов'язань на себе не брали. Отже, повоювали, хлопці, — і айда по домівках!

Та не в усіх вони є. Тому сміливіші з «хлопців» силоміць беруть своє — чого варта лише історія самовільного заселення новобудови у «Царському селі» (як називають кияни серію будинків у районі Печерська, призначених для номенклатури), яка набула широкого розголосу. Ну а скромніші затамовують образу на владу, що примусила їх ризикувати життям, а тепер виявилося, що й репутацією, і кинула напризволяще.

Що там образа! — напевне думали наші вожді. Піде покоління і забере її з собою. Але вийшло не так. Покоління йшли, а образи залишались нащадкам, нашаровуючись одна на одну, спекаючись у вибухову масу, яка нині й підірвала підвалини, що допомагали людським душам вистояти у випробуваннях, котрі випадали нашій землі. Нині ті підвалини руйнуються, залишаючи душі на поталу сумнівним «цінностям», які полинули із-за всіх кордонів — і один Бог відає, що буде з державою, де влада, схоже, недалеко відійшла від принципу: немає людини — немає проблеми.

«Краще б я загинула», — сказала Людмила і підвела на мене очі: чи не думаю, що вдає? Ні, я думала про інше — що не треба полегшувати завдання безвідповідальним владарям, а треба примушувати їх вирішувати проблеми, що їх вони самі й створили. І треба жити. І ростити дітей. І вчити їх того, чого нас не вчили: жити у правовій державі.

Марина ДЯТЛОВА.

Крейсеру «Аврора» сняться долари

Корабель № 1 Російського ВМФ на порозі фінансового краху

Економічне реформування, деідеологізація і демілітаризація російського суспільства спровокували безпрецедентну кризу на колишньому флагмані вітчизняного ВМФ крейсері «Аврора». Вісімдесят членів екіпажу ось уже кілька місяців терплять хронічний фінансовий дефіцит, у той час як інстанції, що мають зверхність над крейсером, — штаби Ленінградської військово-морської бази та Російського ВМФ — вимагають кардинальних пропагандистських новацій й великого аскетизму від військових моряків.

Піднімання на крейсері 26 липня Андріївського та російського державного прапорів, як вважали, мало б стимулювати державну допомогу «Авроре», та насправді ситуація похмурніє з дня на день.

Доцільність збереження крейсера поки готові відстоювати лише члени екіпажу. Зокрема, розквартирований на крейсері музей зовсім нерентабельний і кінці з кінцями зводить лише завдяки дотаціям.

Шеф музею «Крейсер Аврора» Михайло Горбунов переконаний у необхідності розробки проекту сучасного статусу крейсера: «Нам здається розумним використання «Авроры» лише як оригінального зразка перших російських військових крейсерів...»

Декомунізацію легендарного крейсера було започатковано у березні, коли командування «Авроры» сприйняло перебої з фінансуванням як явний натяк властей на необхідність заново сформулювати ідейну доктрину. Співробітники плавучого музею поспішили зняти з експозицій героїко-комуністичні матеріали: «Ми зробили ставку на висвітлення ролі крейсера в російсько-японській, першій і другій світових війнах, а також у період громадянської війни. Що ж до «фатального» пострілу 17-го року, то досі присвячену цьому експозицію тепер майже повністю демонтовано. «Ленінський» зал музею теж зачинено, і згодом там спорудимо стенди про бойові рейди «Авроры» проти японських ВМС на початку століття. Наша принципова позиція — в тому, щоб «олюднити» крейсер й зберегти його у чудовому стані аж до святкування 300-річчя Російського флоту у 96-му році, після чого, гадаємо, суспільство нарешті усвідомить цінність «Авроры».

Але навіть реформування музею аж ніяк не супроводжується стабілізацією субсидування, і Горбунов разом з командиром Юдіним випрошують у Центрального військово-морського музею всього 100 тисяч карбованців для заміни експозиції.

У такій ситуації командування «Авроры» дедалі частіше за останній час обдумує варіанти «комерціалізації» крейсера та організації його зарубіжних валютних круїзів. Моряки схильні трактувати тяжіння до бізнесу «бажанням показати крейсер всьому світові й таким чином переконати штаб ВМФ РФ у невичерпному потенціалі «Авроры».

Михайло Горбунов скептично реагує на розмови про «комерціалізацію» судна і зовсім не припускає здавання приміщень крейсера в оренду вітчизняним бізнесменам. Інша справа — іноземці: «У нас тут побували представники британської та шведської приватної фірм, які пропонували зафрахтувати крейсер місяців на два, а також профінансувати відбуксування «Авроры» по низці скандинавських портів для презентації корабля тамтешньому бізнесу. Ми вже й валізи почали пакувати, та операція зірвалася через штаб ВМФ, який зажадав організацію круїзу не «приватними фірмами, а державними структурами цих держав».

У технічному ж плані ймовірний закордонпохід «Авроры», як кажуть спеціалісти, цілком реальний. Мало того, кілька гармат «Авроры», як і раніше, можуть стріляти, а оригінальні машинно-котельні механізми знову можуть запрацювати.

Єдине з того, що «Аврора» втратила під час реконструкції 84—87 років, — так це власний двигун, інтер'єр кают й підводний корпус. Тому, очевидно, на крейсері гордо розмірковують про дієздатність судна й бояться «продешевити» на операції з західним бізнесом.

«Независимая газета».

(Надруковано з незначними скороченнями).

СЛОВО, КРОВ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

ПРИНЦИП збереження миру на Землі — один із тих, з яким має рахуватися правозахисний рух. Та ж Нарада з безпеки та співробітництва в Європі, яка містить необхідну юридичну базу для правозахисної діяльності (Хельсінкська угода 1975 р.), містить і інший важливий принцип — кордони між державами, що історично склалися в Європі між 1945 та 1975 роками, повинні поважатися всіма учасниками Наради і можуть переглядатися тільки за взаємною згодою зацікавлених держав. Сьогодні, коли учасниками НБСЄ є і Росія, і всі суміжні з нею держави, і Вірменія з Азербайджаном, і Молдова, кордони між ними, що склалися на час приєднання до НБСЄ, є міжнародно визнаними кордонами, і їх прямо стосується цей принцип. Нагадаю, що ці кордони між союзними республіками юридично були державними кордонами відповідно до Конституції СРСР та конституцій союзних республік, які й тоді мали статус суверенних держав. І історія встановлення цих кордонів сьогодні вже не має значення з точки зору їх непорушності. Принцип непорушності усталених після війни кордонів для того і був включений у Хельсінкську угоду, щоб «відрубати» будь-які можливості для аргументів, що той чи інший кордон історично несправедливий, був проведений неправильно або незаконно тощо.

Саме такого роду аргументи і висувають, з одного боку, О. Солженіцин, з другого — російські націонал-патріоти, які засідають у Кремлі. Ті пригадують, що волюнтарист Хрущов подарував Крим Україні незаконно. Солженіцин обгрунтовує право Росії на землі Казахстану тим, що «сьогоднішня величезна його територія нарізана була комуністами безглуздо, будь-як: якщо де кочові стада раз на рік проходять — ото й Казахстан» («Як облаштувати Росію»; ніби й невтямки автору, що для кочового народу, яким був казахський, принцип «земля належить тим, чиї стада по ній кочують», такий само справедливий і зрозумілий, як для росіянина — «земля належить тим, хто її обробляє»). А з приводу кордону між Україною й Росією О. Солженіцин запитує у зверненні від 7 жовтня 1991 року: «...чому ж схиляються, як перед священними, перед фальшивими ленінськими кордонами, на кривавій зорі радянської влади в багатьох місцях прокресленими тільки для того, щоб купити стабільність комуністичному режимові?»

На щастя, сьогодні, коли діє Хельсінкська угода, вже зовсім байдуже, коли, ким, з якою метою і наскільки обгрунтовано було прокреслено кордони, існуючі в післявоєнній Європі на момент підписання Хельсінкської угоди. Ці кордони непорушні. Не Сталіну й Черчіллю, не Леніну чи Хрущову, які доклали рук до встановлення кордонів, віддається до того ж данина шани. Священним є право народів жити в мирі, а миру в Європі не буде, коли допустити оспорювання усталених кордонів на історичних, ідеологічних чи інших підставах, до чого вдаються всі, кому кордони не подобаються (а всім не догодиш). Право народів на мир і є одним з обмежень принципу самовизначення націй.

В уже цитованій статті О. Боннер, згадавши принцип сталості кордонів (категорія державного і міжнародного права) і принцип самовизначення народів (категорія прав людини), справедливо написала: «...ніякий союз не врятує нас від громадянської війни, доки ми ці принципи не розділимо». Однак розділити їх простим голослівним запереченням зв'язку між ними, як це робить Боннер, насправді неможливо. Можливий тільки один їх розділ, який рятуватиме від громадянської війни. Принцип самовизначення народів має всіляко здійснюватися, але без їх відділення від країни проживання. Для цього є багато можливостей. Магістральний шлях — боротьба за зміцнення і розвиток демократії разом з іншими народами, що населяють цю країну, включаючи і чисельно переважаючу націю. У демократичній країні захищені громадянські права всіх громадян, незалежно від їх національної приналежності, а культурна чи культурно-господарська автономія здатна задовольнити ледь не всі специфічні потреби малого народу.

Коли ж із тих чи інших причин таке рішення неприйнятне, а держава, на чиїй території проживає та чи інша національна меншість, не згодна на її відділення разом з частиною території, у цієї меншості залишається для здійснення права на відділення тільки один мирний і законний вихід — відділення без території, тобто виїзд і репатріація (або еміграція).

Для російського, українського, вірменського чи єврейського народу сьогодні нема проблеми національного державного самовизначення — існують незалежні держави: Росія, Україна, Вірменія, Ізраїль. Для росіян, українців, вірменів, євреїв, що живуть у діаспорі, за межами національної держави, — наприклад, у Каліфорнії чи в Карабасі, в Криму, в Канаді або в Придністров'ї, — проблема національного самовизначення зводиться до проблеми вибору між проживанням у діаспорі без створення там нових незалежних республік та поверненням у рідну Росію, Україну, Вірменію, Ізраїль. І для осетина, який бажає самовизначитися відділенням від Грузії в Росію, залишається вибір виїзду в Північну Осетію, якщо вже Грузія не згодна на зміну своїх кордонів.

Було в середній смузі Росії село Ільїнка, російські мешканці якого протягом століть сповідували іудейську релігію. Несолодко їм жилося і в царській Росії, і в сталінсько-брежнєвській. Прийшла «перебудова». Чи реалістично було провести референдум і за його підсумками відділити Ільїнку від Росії, створити незалежну Ільїнку або об'єднати її з Ізраїлем? Мешканці Ільїнки здійснили своє право на відділення від Росії єдино можливим шляхом: залишивши землю й будинки, населення Ільїнки емігрувало до Ізраїлю.

Еміграція або репатріація — крайня форма здійснення громадянського права на самовизначення. Якщо до цього не змушують нездоланні сили, самовизначення національних меншостей треба, повторю, терпляче шукати в рамках держави, на території якої проживає національна меншість, і не спокушатися закликами до проголошення національної незалежності, до відділення.

Є три сили, що підбурюють національні меншості до декларацій про незалежність, до референдумів про відділення і — як неминучий наслідок — до міжнаціональної напруженості та збройних конфліктів. Перша і головна сила — червоно-коричневий блок московських політиків, де об'єднались націонал-патріоти, що прагнуть відновити імперію в «історичних кордонах Росії», та комуністи, що планують політичний реванш і прагнуть повернутися до влади в оновленій радянській імперії. Їм дуже до речі міжусобиця в Закавказзі, у Придністров'ї, і бажана дестабілізація в Криму як удар проти незалежної України. Друга сила — лідери місцевих рад та національних рухів, у районах змішаного проживання націй. Частина таких діячів засліплена ідеєю національного сепаратизму, інші діють за змовою з головною силою або з ідейної солідарності з нею. І третя сила, як уже було показано вище, — деяка частина діячів правозахисного руху. Хочуть вони того чи не хочуть, — об'єктивна їх змичка з першими двома силами відбулася (відзначу в дужках, що в даному питанні правозахисний рух розколовся за національно-державною ознакою, і великоруським правозахисникам О. Солженіцину та А. Подрабінеку протистоять українські правозахисники).

Сьогодні найнебезпечніша ділянка — провокування населення Криму на відділення від України. Не бракує голосів, які штовхають кримчан на шлях, що веде до розпалювання ворожнечі між Україною й Росією, між росіянами й українцями. Але майже не чути розумних голосів, здатних втримати населення Криму від згубних кроків, відвернути провокацію та небезпечне протистояння.

Де ви і з ким, володарі народних дум?

Не бійтеся виступити проти ідеї референдуму! Окремо взяті демократичні форми — не сутність демократії, а тільки засіб досягнення тієї чи іншої мети, яка не завжди веде до справжнього блага народу. Згадаймо, що писав Солженіцин про всенародне голосування як спос[illegible] волевиявлення народу: «А[illegible] загалом і всяке голосування, за будь-якого способу підрахунку, — не є пошук істини» («Як нам облаштувати Росію»). Не треба молитися на референдум, не треба боятися втратити репутацію демократа, виступаючи проти референдуму, спрямованого на підштовхування до війни.

Зрозуміло, Крим не повинен заступати й інші «гарячі точки», де вже ллється кров. Моральний обов'язок перш за все інтелігенції закликати й переконувати всіх людей своєї національності відмовитися від згубної ідеї створення незалежних державних утворень на територіях інших національних республік (безвідносно до того, як давно живе на цій території та чи інша національна меншість). І г[illegible]ний голос відомих право[illegible]хисників був би тут дуже доречний.

Не можна не рахуватися з тим, що критерієм істинності ідей про устрій суспільства, як і будь-яких інших ідей, є практика, досвід. Кривавий досвід застосування ідеї про право національних меншостей на самовизначення, нерозривно зв'язане з перекроюванням кордонів, переконливо доводить хибність цієї ідеї.

Не дай Боже, щоб у результаті кримського (донецького, якого завгодно іншого) референдуму про відділення пролилася кров українців та росіян і щоб відповідальність за неї лягла на добрі імена людей, які так багато зробили для духовного звільнення народів багатостраждальної батьківщини.

«Новое русское слово», Нью-Йорк.

(Закінчення. Початок у номері за 4 вересня 1992 р.).

КОЛИ ЗГАСЛИ «ЗОРІ КРЕМЛЯ»

Чому ми голодні? На це майже риторичне запитання можна відповідати годинами: тому, що партія знищила на селі справжнього господаря, оголосивши його куркулем, тому, що протягом десятиріч заборонялося селянину дбати про розвиток власного господарства, а врешті-решт його просто закріпачили... І можна тільки дивуватися, що в таких екстремальних умовах село взагалі вижило, а селянин — єдиний з виробників, який не погрожує суспільству й урядові страйком.

Але стверджувати, що село обійшли стороною вітри перемін, — помилка. Ось у Миколаївській області в Арбузинському районі припинив існування колгосп «Зорі Кремля». Та від колективного господарювання колишні колгоспники поки що не відмовилися, бо колись тут створили потужний комплекс з відгодівлі великої рогатої худоби. Як його ділити? Кожний працівник господарства отримав свій пай, а потім вони об'єдналися у селянське товариство «Бузький». Начебто вже і не колгосп, але... Людям, які звикли до колективної праці, так зручніше. До того ж господарство ніколи не злидарювало, бо мало керівника з головою. Скільки не торочили з вищих інстанцій Володимирові Олійнику, нинішньому керівникові «Бузького», щоб не зв'язувався з подвійним комплексом — фермою довирощування молодняка і відгодівельником, — не послухався. Адже знав, як налагодити м'ясний конвеєр. Справа дійсно вийшла безпрограшною, бо разом із відгодівельним комплексом збудували комбікормовий завод. Завдяки цьому заощадили і пальне, і фураж, та й корми на ферми надходять без перебоїв.

Саме цей м'ясний конвеєр і дає змогу «Бузькому» триматися на плаву. У селян непогана зарплата, а в селах Іванівці та Олексіївці багато новобудов: кілька десятків котеджів з присадибними ділянками ростуть, споруджується середня школа, кілька промислових об'єктів. І одразу прокладаються асфальтові дороги. В перспективі індустріальна будівельна база, свій маленький кемпінг з рестораном біля траси Київ — Миколаїв. Може, саме там працюватиме кухар Клавдія Василівна Вожжова, яку ви бачите на одному із знімків.

Взагалі гордість «Бузького» — це його люди. Родина Мазурів — Петро Михайлович і Зінаїда Іванівна — разом доглядають за молодняком. Так їм зручно працювати, бо і підмінити одне одного можуть, і гроші до одного котла йдуть. Доярки Євгенія Куцу і Галина Антонюк — кращі на молочнотоварній фермі. А от ковалеві Василю Артемовичу Заграничному, який має 57 років трудового стажу, на пенсію йти ранувато. Бо і в часи технічного прогресу на селі роботи для нього вистачає. І навіть чотирнадцятирічний Петро Панкратов, який уміє працювати на будь-якій техніці, вже заслужив повагу дорослих. Сам голова товариства називає його Петром Петровичем... Тож доки у суспільстві точаться словесні баталії про те, потрібні селу колективні господарства чи фермерські, ці люди годують нас. Не варто називати їх консерваторами за звичку до колективної праці: їм так зручніше виробляти для України м'ясо. А «Зорі Кремля» для них згасли. Та, якщо відверто, вони їм і не світили. Як, до речі, і всьому селянству України. Може, тепер, коли ми незалежні, для селянства настане зоряна година. І у виборі форм господарювання, і в оподаткуванні, і в наближенні села до міста, про яке так довго говорили.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.
Фото Олександра КРЕМКА.

Експрес-інформація

ЧЕРГОВА СПРОБА МИРОТВОРЦІВ

З метою прискорити припинення боїв між ворожими угрупованнями Сомалі до Могадішо прибув міністр закордонних справ Італії Коломбо. Він зустрінеться з представниками найбільших етнічних груп країни.

Коломбо також сподівається отримати гарантії того, що гуманітарна допомога з Італії розподілятиметься у найспустошеніших громадянською війною районах країни.

ЗАВЕРШИВСЯ ДВОТИЖНЕВИЙ СТРАЙК

шахтарів у польському місті Битомі. Майже тисяча робітників, 14 з яких голодували, піднялися з шахти після підписання угоди між страйковим комітетом та міністром торгівлі і промисловості Невяровським. Шахтарі вимагали підвищення зарплати.

ДЕПУТАТИ МОВЧАТЬ. ГОВОРИТЬ ПРЕЗИДЕНТ

Через відсутність кворуму так і не розпочала роботи сесія Верховної Ради Таджикистану, на якій депутати мали обговорити питання про офіційне усунення з поста Президента Набієва. Проте, згідно з останніми повідомленнями, Набієв під тиском опозиції подав у відставку. Подальша доля Президента невідома. Напередодні він поклав відповідальність... за кризу в республіці на ісламського лідера Тураджон-зода. У телефонному інтерв'ю американському агентству Ассошіейтед Пресс таджикистанський Президент заявив, що Тураджон-зода спровокував безпорядки, підготувавши заколот для передачі влади ісламським фундаменталістам.

КОМПРОМІС ЗНАЙДЕНО!

Погодитись на ізраїльську пропозицію щодо створення обмеженої автономії на окупованих територіях закликав палестинців глава МЗС Ізраїлю Перес. Він назвав безпідставними побоювання палестинців, які вважають запропоновану Ізраїлем тимчасову угоду неприйнятною базою для врегулювання проблеми в регіоні. Перед остаточним розв'язанням питання обидві сторони матимуть можливість грунтовно обміркувати його, заявив Перес.

ПОСИЛИЛИСЬ БОЇ

в Нагірному Карабаху. Азербайджанська артилерія безперервно обстрілює Лачинський коридор, який з'єднує Карабах з Вірменією. В такий спосіб Баку намагається зашкодити переправленню цим шляхом вірменських танкових підрозділів, іншої бойової техніки.

ПЕРЕМОГУ ПРОРОКУЮТЬ ФУНДАМЕНТАЛІСТАМ

Триває підрахунок голосів після третього й останнього туру парламентських виборів у Лівані. За попередніми прогнозами, ісламські фундаменталісти добилися там успіху. Як відомо, християнські партії бойкотували вибори. Вони добивалися їх проведення після виводу сирійських військ з країни, що має відбутися наприкінці цього місяця.

ДО «ГАРЯЧОЇ ТОЧКИ»

Два кораблі російського Тихоокеанського флоту — великий протичовновий і танкер — найближчими двома днями вийдуть з Владивостока і візьмуть курс на Перську затоку. У складі багатонаціональних сил вони візьмуть участь у виконанні резолюції ООН про контроль за діями Іраку. Ядерної зброї на кораблях немає.

ДОПОМОГА МАЄ ВІДНОВИТИСЯ

Переговори щодо поставок гуманітарної допомоги до Сараєва заплановано провести в Женеві. Офіційні представники ООН та ЄС Венс і Оуен сподіваються, що у них також візьмуть ворогуючі сторони Боснії і Герцеговини.

Як відомо, рішенням ООН доставку вантажів допомоги повітряним шляхом було припинено після аварії італійського транспортного літака над боснійською територією.

НАЗАРБАЄВ ЗАПРОПОНУЄ ЩОСЬ НОВЕНЬКЕ

Про намір виступити на черговій зустрічі лідерів СНД у Бішкеку з новим планом співробітництва заявив Президент Казахстану Назарбаєв. За повідомленнями, він, зокрема, запропонує створити координаційну раду для розв'язання економічних проблем. Таку пропозицію зумовлено тим, що, за словами Назарбаєва, за нинішньої взаємної інтегрованості економік країн співдружності неможливо говорити про економічну незалежність окремих республік.

ПІСЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ДИПВІДНОСИН

З 27 по 30 вересня в Китаї з офіційним візитом перебуватиме Президент Республіки Корея Ро Де У. Про це повідомило Міністерство закордонних справ КНР. Південнокорейського Президента запросив Голова Китайської Народної Республіки Ян Шанкунь. Під час візиту обговорюватимуться питання майбутнього співробітництва між двома країнами, а також ситуація на Корейському півострові.

Як відомо, минулого місяця було встановлено дипломатичні відносини між КНР і Корейською Республікою.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

СВІТ МОНОПОЛІЙ МИ ЗРУЙНУЄМО

У партіях і рухах

Створити нову партію, яка покінчить з фактичною монополією демократів та республіканців у політичному житті США, має намір група активістів на чолі з губернатором штату Коннектікут Лоуеллом Уайкером. «Ми розпочинаємо нову Американську революцію з метою відновити змагальність політичної системи, яка на сьогодні паралізована республіканською та демократичною партіями», — заявив у столиці Коннектікута Хартфорді один з активістів — бізнесмен Гордон Блек.

За повідомленням інформаційного агентства АП, питання про створення нової партії, яку вирішено назвати Партією незалежності, обговорювалося на нараді, що відбулася раніше в околицях Чікаго.

Пост голови Партії незалежності запропоновано Уайкеру, котрий є одним з двох губернаторів, які домоглися вибрання на ці пости як незалежних кандидатів.

Будівничі Партії незалежності мають намір протягом тижня офіційно зареєструвати її у Федеральній комісії з виборів, а наприкінці поточного місяця зібратися у Вашингтоні для обговорення подальших дій. Активісти планують висунути кандидатів партії на виборах до федеральних органів влади у 1994 році, але не братимуть участь у президентських виборах цього року. «Це останні вибори, що проходитимуть у такий спосіб», — заявив близький соратник Уайкера Томас Д'Аморе.

ІТАР—ТАРС.

Ситуація критична. Потрібен порядок

Реалії

Оздоровлення економіки Вірменії методом шокової терапії неможливе. Так вважає прем'єр-міністр республіки Хосров Арутюнян, який днями провів свою першу після призначення на цю посаду прес-конференцію.

За його словами, дефіцит бюджету за перше півріччя становив 700 мільйонів карбованців. Обсяг виробництва промислової продукції скоротився порівняно з минулорічним на 45 відсотків. Близько 20 відсотків держпідприємств неплатоспроможні.

Не в кращому стані перебуває й сільське господарство. Поряд з цим, підкреслив прем'єр-міністр, у Вірменії нагромадилося нереалізованої продукції більш ніж на 10,5 мільярда карбованців. Наслідок такої ситуації — несформованість фонду заробітної плати.

Усю складність такого критичного становища Х. Арутюнян бачить не лише у зовнішніх, а й у внутрішніх чинниках. Звичайно, республіка по суті перебуває у стані війни з Азербайджаном, уже стали звичними різноманітні блокади. До речі, через конфлікт в Абхазії вантажі залізницею не надходять до Вірменії взагалі. Однак, на думку прем'єр-міністра, деякі питання можна було б розв'язати за внутрішнього порядку.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Прямо як у нас

НАГАДУЮТЬ КОНСЕРВНІ БАНКИ

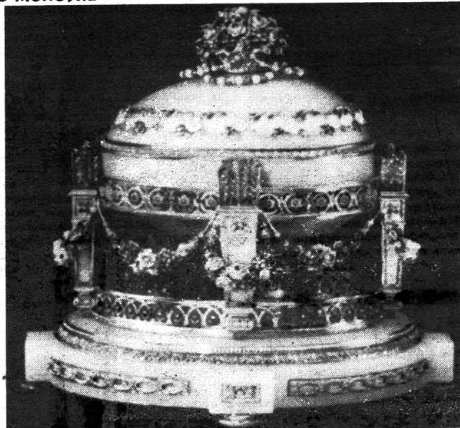
Нестерпна ситуація склалася в ізраїльських тюрмах. Вона потребує вжити негайних заходів. Про це заявив новий міністр поліції Ізраїлю Моше Шахал, відвідавши одну з найбільших у країні тюрем «Абу Набір».

За словами Шахала, за останні 24 роки в Ізраїлі не збудовано жодного нового виправного закладу. Тим часом кількість злочинів неухильно зростає, особливо в районі великого Тель-Авіва. Внаслідок цього в'язниці постійно переповнені. «В одній з камер, розрахованих на 8 чоловік, я побачив 18 ув'язнених», — сказав міністр, наголосивши, що й інші виправні заклади настільки забиті, що нагадують «консервні банки із сардинами». У зв'язку з цим він зажадав виділення державою коштів на будівництво нових тюрем. Шахал також зазначив, що «не бажає сприяти деградації людей, які опинилися в умовах, нестерпних навіть для тварин».

Ізраїльського міністра поліції обурив також той факт, що злочинці-«дебютанти» утримуються в одних камерах з рецидивістами. Несприятлива ситуація склалася і в камерах попереднього ув'язнення. «Ми не повинні забувати, що особи, які чекають суду, мають розглядатись як невинні, поки не буде встановлена їхня провина», — сказав Шахал.

Олександр ЖУДРО.
Тель-Авів.

З молотка

Великодне яйце (на знімку) роботи знаменитого петербурзького ювеліра Карла Фаберже, виготовлене на замовлення останнього російського імператора Миколи II, було продане в Нью-Йорку на аукціоні фірми «Сотбі». Покупець, який зажадав залишитися невідомим, придбав рідкісну мініатюру, прикрашену коштовним камінням, за 3,19 мільйона доларів. За словами представників «Сотбі», це найбільша сума, яку будь-коли платили за подібні вироби Фаберже і взагалі за будь-який російський твір мистецтва.
Телефото АП—ІТАР—ТАРС.

НЕ ХОЧУТЬ ВІДДІЛЯТИСЯ

У сусідів

Різкій критиці Християнсько-демократичного народного фронту Молдови піддано архієпископа Кишинівського та Молдавського Володимира. Націонал-патріоти звинуватили його в зраді інтересів Молдови. Приводом послужили єпархіальні збори, що відбулися в кафедральному соборі Кишинева. За повідомленням парламентської газети «Сфатул церій», молдовські священики зібралися для того, щоб звернутися із закликом до патріарха Руської православної церкви Олексія II з проханням «залишити навіки молдовську церкву підпорядкованою Москві».

54 «заблудлі бессарабські священнослужителі», як їх названо у заяві товариства «За Бессарабію та Буковину», відправили телеграми на адресу Президента М. Снєгура та прем'єр-міністра А. Сангелі. У них — прохання сприяти тому, щоб молдовська церква залишилась так само структурою Руської православної. Можливо, причиною тому стала активно пропагована Народним фронтом румунізація, котра відлякує не тільки простий народ, але і його духовних наставників.

Звертання до перших мужів держави вжите також у зв'язку з тим, що з деяких пір питаннями церкви у Молдові відає Міністерство культури та культів на чолі з відомим режисером і актором І. Унгуряну. Заслужений діяч мистецтв Російської Федерації, колишній режисер московського театру Радянської Армії в новій, міністерській, ролі головною метою своєї діяльності вважає возз'єднання румунів по обидва боки Пруту. А головну перепону цьому вбачає у «руці Москви».

У наявності конфлікт молдовської церкви та її світського керівника. Мирити їх довелося Президентові. За повідомленням президентської пресслужби, М. Снєгур зустрівся з верхівкою молдовського духовенства і просив її про налагоджування контактів з міністром культури та культів.

Світлана ЧАЛА.
Кишинів.

ПЛЕМ'Я ТИХ, ХТО «СИДИТЬ БІЛЯ ВІКНА»

А як у них!

Поки японські експерти ведуть учену суперечку про те, чи досягло сьогодні погіршення ділової кон'юнктури в країні критичного рівня, після чого має розпочатися нове піднесення, багато які японські компанії стоять на межі крайнього для них кроку — звільнення своїх службовців. Яскравим свідченням того, наскільки близька ця загроза, є швидше збільшення у фірмах останнім часом обсягів «відстійника» зайвої робочої сили, яким є так зване плем'я «мадогіва-дзоку» — тих, хто «сидить біля вікна».

Своєрідна японська система менеджменту практично повністю виключає можливість застосування такого поширеного на Заході способу розв'язання фінансових проблем у період економічного спаду, як звільнення службовців. Виняток становлять тільки тимчасові працівники, яких не так багато, щоб шляхом їх повальних звільнень розв'язати фінансові проблеми. До того ж працюючих нерідко лише по кілька годин на тиждень «тимчасових» скорочувати зовсім не так вигідно як постійних працівників, котрі, як правило, все життя вірою і правдою служать одній раз і назавжди обраній ними компанії, рік у рік одержуючи від неї за відданість дедалі більшу заробітну плату.

Але, коли обсяг ділових операцій фірми на очах тане, менеджменту стає дедалі важче повністю завантажити своїх співробітників роботою, що неминуче ставить на порядок денний питання про взагалі звільнення чи зменшення зарплати. Однак, крім того, що це просто не заведено, такий крок і невигідний компаніям з огляду на особливості японського законодавства: скорочення зарплати без вагомих на те підстав, до яких погіршення економічної кон'юнктури в країні не належить, просто заборонено, а при звільненні необхідно сплатити службовцеві настільки значну грошову компенсацію, що дешевше кілька років продовжувати платити йому зарплату, навіть якщо він нічого не робить.

Саме так і з'явилося плем'я тих, хто «сидить біля вікна» — справжнісіньких фірмових нероб мимоволі, які в повному обсязі одержують зарплату, але нічогісінько не роблять. Щоб не розбещувати морально колектив, не піддавати його небезпеці тісного спілкування з людьми, які нічого не роблять, «нероб» у конторах групують, виділяють їм місце десь на відшибі, саджають ближче до вікон в офісах компаній, звідки і пішла їхня назва.

Перші «люди біля вікон» з'явилися в Японії в середині 70-х років, коли в країні настав спад ділової кон'юнктури під впливом кількох нафтових криз, що мали місце одна за одною. Тоді японці вперше з подивом почали помічати у своїх компаніях людей, які читають упродовж усього дня газети і журнали, дрімають, службовців, на столах яких ніколи не дзвонить телефон, — вірна ознака відсутності енергійної діяльності. Однак незабаром вони зовсім зникли з офісів: бурхливий економічний сплеск 80-х приніс з собою вибух ділової активності.

І от часи повертаються...

Страждають від тягаря зайвої робочої сили і промислові компанії-виробники. Велетень японської індустрії фірма «Хітачі» нещодавно перевела на нове місце роботи близько 2.000 кваліфікованих робітників, які складали електротехніку. Тепер вони виконують разові доручення, а більшу частину дня вивчають вітчизняну пресу, одержуючи при цьому таку саму платню, що й тоді, коли працювали на складальному конвеєрі.

Сьогодні грізна примара звільнень блукає і коридорами офісів японських компаній, поступово набуваючи дедалі реальніших обрисів. «Ми завжди намагалися давати нашим працівникам тверду гарантію зайнятості, — сказав в інтерв'ю газеті «Асахі» високопоставлений менеджер «Хітачі», але зараз ми опинилися край безодні». А менші компанії вже почали падати з обриву: компанія хімічної індустрії «Тосо», наприклад, нещодавно оголосила про свій план скорочення працівників у 1992—1997 роках на 10 відсотків.

Чисельність рядів племені тих, хто «сидить біля вікна», наближається до максимально можливої, зазначають експерти.

В'ячеслав БАНТІН.

Реалії

ГРИМАСИ ПРИВАТИЗАЦІЇ

Десятки поранених — такий підсумок справжнього «побоїща», що сталося між страйкарями та поліцією в районі автобусного парку Вотанікос на околиці Афін.

За версією поліції, сутички почалися після того, як водії-страйкарі почали кидати в поліцейський автобус каміння. У відповідь було застосовано сльозоточивий газ, спецзагони поліції в касках і зі щитами, оточивши район, били страйкуючих палицями.

Драматичні події в Афінах — підсумок тривалого протистояння між урядом та службовцями Державної автобусної компанії. Власті прийняли рішення розпустити це підприємство, яке вони вважають нерентабельним, і замість нього створити кілька приватних транспортних фірм, що призвело б до масових звільнень водіїв. У відповідь транспортники, яких підтримали профспілки та опозиційні партії, оголосили безстроковий страйк, блокували центр Афін щоденними мітингами протесту. Уряд залучив до керування автобусами військовослужбовців, додатково задіяв для перезезень пасажирів армійські грузовики.

Власті та партії опозиції — впливові тут соціалісти й комуністи — обмінюються різкими докорами, звинувачуючи одне одного в тому, що сталося. Опозиція називає дії поліції «варварськими», а уряд у спеціальному зверненні заявив, що поява на місці сутичок депутатів опозиції засвідчує, з яких центрів керували подіями. Підсумки драми, що розігралася, ще не підбито, однак, як повідомляють газети, у лікарні доставлено десятки людей з травмами, точна кількість заарештованих незідома.

Володимир МАЛИШЕВ.

Афіни.

Розмаїтий світ

ПАМІР: ІЗ ЖИТТЯ ІСМАЇЛІТІВ

Значна частина 150-тисячного населення Гірського Бадахшану (великий регіон у Таджикистані, що розташований у географічних кордонах Паміру) є ісмаїлітами, прихильниками мусульманської шиїтської секти, яка виникла в Халіфаті в VIII столітті. Навіть у часи жорстоких переслідувань їхньої релігії вони таємно дотримувались обрядів предків. Сьогодні таємне стає явним.

Уперше за роки радянської влади жителі Паміру відкрито й урочисто відзначили день коронації Ага-Хана Четвертого, імама ісмаїлітів усього світу, резиденція якого міститься нині в Західній Європі. Десятки тисяч віруючих прийшли цього дня у високогірний кишлак Тавдем, де, за переказом, похований один із визначних проповідників ісмаїлізму. Богомілля, як сказано в офіційному повідомленні про цю подію, перетворилося на велике народне свято.

Всю ніч чулися релігійні співи в кишлаку Сучон. З ініціативи 86-річного Шоубдулло Олімшах-зода тут виконали стародавній ісмаїлітський обряд — «заклик живих». Навіть до революції такі дійства були великою рідкістю і виконувалися в особливо важкі роки. Після революції за спробу його проведення саджали в тюрму.

У своїх піснях горяни славили Всевишнього і просили для себе милості, а також сил, щоб пережити нинішню лиху годину.

Відомий в ісламському світі вчений та проповідник ісмаїлізму професор Алімухаммад Раджпут, що живе в Лондоні, направив послання мешканцям Паміру, в якому високо оцінив вірність горян прадавнім ритуалам.

Судячи з усього, увага зарубіжних ісмаїлітів до своїх побратимів зростає. Нещодавно на Памірі побувала група вчених Лондонського ісмаїлітського інституту — як представників Ага-Хана Четвертого. Це була ознайомлювальна поїздка, і, природно, ніхто нічого не обіцяв. Але не виключено, говорили члени делегації, що імам ісмаїлітів, який має великі фінансові можливості, зможе запропонувати ефективний проект економічного розвитку Паміру. Щороку він здійснює по всьому світові приблизно 70 великих проектів на 170 мільйонів доларів.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Власкори повідомляють

Мінськ

«МАЛЮК», ЯКИЙ ОРЕ ЗА ДЮЖИНУ КОНЕЙ

Нову продукцію почав випускати філіал Мінського тракторного заводу у місті Сморгоні. З конвеєра зійшли перші малогабаритні трактори МТЗ-082. Новинка явно прийдеться до смаку орендарям та фермерам, адже машина зручна для роботи в саду чи на городі. Її потужність — 12 кінських сил. Цього року Сморгонський завод планує випустити дві тисячі таких потрібних сільському господарству «малюків».

Віктор ХОРОШКО.

Баку.

ЖИВІТЬ І СЛУЖІТЬ СПОКІЙНО

Постанову про захист прав іноземних військовослужбовців, котрі проживають в Азербайджані, прийняв недавно Кабінет міністрів республіки. Згідно з цим документом, незалежно від підлеглості військовослужбовців квартири, де вони живуть, вважатимуться їхньою власністю з відповідним правом обміну чи продажу. Те саме стосується і офіцерів запасу. В разі здачі квартири держава виплачуватиме компенсацію.

Ровшан АЛІЄВ.

ЦІНИ Й СТОРОНИ СВІТУ

Виявляється, між цими поняттями існує певний зв'язок

Що почім

Наприклад, буханка хліба в Ташкенті коштує 4 карбованці, а за двадцять кілометрів на південь, уже на території Казахстану в місті Тари-Агаче, у кілька разів дорожче. В узбецькому Андижані кілограм рослинної олії коштує 15 карбованців. Той же продукт у тих же пляшках, але уже в киргизькому місті Оші можна придбати за 65 карбованців. Кілограм рису в Самарканді продають по 15 карбованців, а в Ура-Тюбе, трохи на південь, за ці гроші візьмеш усього лише кількасот грамів. І це в сусідній області.

Отож, кордони між середньоазіатськими республіками, як самі розумієте, суто символічні. І тому тонни продуктів пливуть до сусідів, де перепродаються утридорога. Добре, що залишається хоч молоко. І то тому, мабуть, що воно може скиснути, поки довезуть.

Зульфія РАСУЛІ.

Ташкент.

Передовий досвід

ОХ, СМАЧНІ ТЮРЕМНІ ПЕРЕПІЧКИ

В'язням 22-х виправно-трудових установ Киргизстану дозволили тепер носити коротку зачіску замість традиційної стрижки наголо. Нерідко можна зустріти в зоні і тих, хто «тягне строк» у спортивному костюмі чи легкому взутті. Такі перші результати гуманізації у ВТУ Киргизстану.

Але найприємніше послаблення попереду. Як експеримент і з врахуванням природних умов регіону одному із швейних підприємств УВТУ замовили виготовлення партії літніх сорочок. Крім того, важкі кирзові чоботи та робочі черевики, можливо, замінить полегшене взуття.

У ряді місць позбавлення волі встановлені середньоазіатські печі — тандири. І тепер ув'язнені можуть скуштувати гарячих перепічок.

До речі, за останні місяці, після внесення змін і доповнень у Кримінальний та Виправно-трудовий кодекси республіки на її території не зареєстровано випадків бунтів або масових заворушень ув'язнених.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

Ювілей

НЕ АРТИСТИ СТАРІШАЮТЬ, А ЇХНІ ФІЛЬМИ...

Цього року виповнюється 50 років кар'єрі однієї з найвидатніших театральних актрис Італії Маризи Мерліні.

Чарівна Мариза! Їй вдалося зберегти сліпучу посмішку того часу, коли вона була у розквіті творчих сил і краси.

На другому міжнародному кінофестивалі в Москві Мариза Мерліні була членом делегації італійських кінематографістів. Радянському глядачу вона відома з фільму Луїджі Коменчіні «Хліб, любов і фантазія» (1953 р.). Її партнером по фільму був чудовий актор і режисер Вітторіо де Сіка (на фото).

Фото (ІТАР—ТАРС).

"У Бога за дверима лежали сокири"

(Післямова до Всесвітнього форуму українців)

Спочатку трохи історії. Тим більше, що форум був по вінця занурений у неї. З історичних паралелей починали, ними ж закінчували. Історією погрожували, нею ж захищались. Виправдовувались і присягали. Заклинали.

Так-от, зарубіжні аналітики до причин невдачі державницьких змагань на початку двадцятого століття відносять те, що спроба побудови незалежної Української Народної Республіки була зроблена не в спокійній суспільно-політичній обстановці, а у вогні революції, в ситуації ДУХОВНОГО РОЗХВИЛЮВАННЯ НАРОДУ.

«Незалежність! Могутність!». Під таким лозунгами поставали Польща і Угорщина і т. д. А на Україні жодна з існуючих тоді політичних партій не поставила своїм головним завданням побудову держави.

Крім самостійників. Але вони були в той час саме через таку свою позицію предметом всезагального глузування. Партійні програми були для членів різноманітних партій чимось святим і непорушним. Серед політичної гризні загубилась точка опори, втратилось головне. Не відбулося зчеплення національно-визвольних сил, яке би дало енергію, силу для розбудови держави.

ЦЕЙ історичний екскурс мною зроблено, аби якось прояснити психологічний фон Всесвітнього форуму українців, опанувати його різноголоссям і різноплановістю, виділити головне. А головне — це баталії, які розгорнулись навколо політики уряду, його кадрового складу. Навколо питання влади взагалі. Цього в принципі суверенного питання суверенної України. Питання, яке найменше мало би постати на форумі, більшість учасників якого — громадяни інших держав, і покликаного обговорювати тільки гуманітарні питання.

Парадоксально, але тон задав сам Президент. Саме він, і саме з трибуни форуму піддав критиці деструктивні, на його думку, сили, які становлять небезпеку для України сьогодні.

Степан Ільницький — гість з Канади — так на початку форуму визначив у своєму короткому інтерв'ю позицію західної діаспори з цього питання: «Ми поки що не збираємось повертатись на Україну. І тому не можемо вказувати народу, який саме суспільний лад він повинен обрати. Але всі ми боролись за незалежну Україну і прагнемо, щоб вона в колі цивілізованих народів постала саме як держава. Саме тому ми тут».

З позицій державотворення і виступали більшість делегатів форуму. І ще один парадокс — при задекларованій лояльності до влади на Україні в центрі уваги зарубіжних українців постали саме питання суспільного ладу. І питання влади.

І західна, і східна діаспора в тій чи іншій мірі визначились: не просто Україна, а саме демократична Україна. Не просто економіка, а саме економіка, побудована на приватній власності, вільному підприємництві. І не обійшлось без прямих вимог: політичних і економічних. Без спроб диктату. Викликаного, звісно, благородними намірами. Як і ми, українці зарубіжжя біля державного керма хочуть бачити сильний уряд. Сьогоднішній уряд сьогоднішньої України хитається під ударами і справа, і зліва, і з центру. Значить: геть уряд! Є уряд — є проблема. Не буде уряду — не буде проблем.

Якби було все так просто!

Якби не вступав у гру «отой первородний гріх українців», про який говорив у своєму виступі Іван Драч, — анархія.

І ще одне кулуарне інтерв'ю. На цей раз з професором Гарвардського університету Джорджем Грабовичем. Він поділився своїми побоюваннями на рахунок того, що сучасна Україна в умовах крайнього дефіциту серйозних прагматичних програм її розбудови може некритично сприйняти ідеологічні доктрини деяких емігрантських угруповань. А між тим, попри колосальну заангажованість національною ідеєю, багатьом з них можна поставити на карб брак інтелектуального і філософського наповнення. Прості ідеї, доступні лозунги притягальні для обивателя: не треба думати. Але вони підступні і небезпечні, тому що не допускають іншої точки зору, іншої позиції. В принципі — іншої лексики.

Передбачення Джорджа Грабовича мають під собою підстави. Це показав сам форум. Згадаймо різноманітні реляції на рахунок уряду Фокіна, випади на персоналії, крайні точки в оцінці економічного і політичного становища України. Здавалося б, якщо заакцентуватись тільки на цьому, то втрачає свою вагу і силу основний лозунг форуму: «Єдність». Втрачає свою плоть, наповнення, стає просто прісним, ні до чого не зобов'язуючим плакатом.

І все ж любов — це не тоді, коли дивляться один на одного. Це тоді, коли дивляться в один бік.

Єдність — не тоді, коли думають однаково, мислять однаково. Упаси нас Боже. від такої єдності!

І все ж єдність — не антагонізм. А форум пройшов під знаком колосального протистояння двох позицій. Поміркованої і водночас далекосяжної програми розбудови держави, викладеної Президентом.

І наступальної, радикальної — співголови Руху В'ячеслава Чорновола.

Перша позиція не окреслює ближніх горизонтів.

Друга не дає дальніх перспектив.

У програмі В'ячеслава Чорновола є вимоги: відставка уряду, перевибори Верховної Ради, вихід із СНД, створення тіньових структур влади, громадський суд над комуністичною партією, комуністичною ідеологією.

Пункт про контроль над реформою і приватизацією серед інших радикальних вимог враження не справляє. Та й не дивно, адже не зрозуміло, про який саме контроль йдеться, який механізм вирішення цього питання пропонує Рух. Чим він буде відрізнятися від тих заходів, що нині вживає Президент і уряд?

Головне вістря програми Чорновола спрямоване на демонтаж старих кадрових структур. Ми знову, вкотре, маємо програму руйнації. Проти цього виступають представники народно-демократичного конгресу, Лариса Скорик, наприклад, застерігає: воювати на риштуваннях небезпечно. Може завалитись сама будова.

І треба усвідомити, що якщо піти шляхом, який пропонує В'ячеслав Чорновіл, то доведеться будувати державу в обстановці духовного розхвилювання, політичної нестабільності. 70 років тому така спроба закінчилась невдачею, мала трагічні наслідки. То що ж, знову: з дерев'яними шаблями на барикади?

Борис Всежнєвський — доповідач із Канади, говорив на форумі: «Україна має можливість оформити політично-економічну структуру на зразок Заходу, де бізнесмен приносить користь не тільки собі, але і своїй державі. Але існує також варіант багатьох країн третього світу, де бізнесмен приносить користь собі, якійсь частині державної бюрократії і приносить шкоду державі. Держава опиняється в ролі постійного жебрака інтернаціональної допомоги... З тривогою оцінюю, що варіант третього світу оформляється в Україні, народу загрожує нове кріпацтво. Обкрадіж держави відбувається хабарницькими способами, через контроль більшості посад державної влади і адміністрації непатріотичними і непринциповими людьми».

З таким висновком можна погодитись, а можна не погодитись. І все ж проблема кадрів не висмоктана з пальця лідером Руху. Вона існує. І її активно обговорювали на форумі.

Іван Дзюба вважає, що без використання старих кадрів в період побудови держави не обійтися. «Цього в історії нікому не вдалось зробити: згадаймо, що й більшовики, розігнавши у 1917 році старий державний апарат, в перші ж місяці змушені були прийти на поклон до нього».

Іван Дзюба у своїй доповіді на форумі нагадав, що демократична держава формує свій апарат не за політичною ознакою, а за діловою, професійною. «До речі, досвід перебування національно-демократичних сил при владі в західних областях України показав, що навіть там вони не мають достатньої кількості кадрів».

І висновок доповідача: моральні ламентації демократам не допоможуть. Шлях єдиний — збільшувати свій реальний вплив у суспільстві, здійснювати політичний тиск на всіх рівнях і формувати свій професійний, конкурентоздатний корпус претендентів на урядові та адміністративні посади.

Лариса Скорик самокритично визнавала, що у представників демократичних сил в Україні немає поки що ні значного державного, ні справжнього адміністративного досвіду, а в малочисельних партіях нелегко знайти професіоналів, здатних до виконавчої влади. То чи так уже дивно, що в числі представників Президента немало колишніх партапаратників? «Якщо колишні партократи позбавлені свого партійного клану, заакцентували ідею державної незалежності і вміють професійно виконувати свої обов'язки, то чи не варто дати їм це зробити, контролюючи і критикуючи, і допомагаючи, а за цій час вишукувати, готувати і вводити в управлінські структури нові кадри, більш органічно пов'язані з ідеєю демократичних реформ».

На форумі відзначалось, що труднощі, з якими зіткнулась Україна, не є специфічно українськими, що їх переживають всі посткомуністичні країни. Що зигзагоподібний характер діяльності уряду має об'єктивні причини. Ніхто, звісно, з виступаючих не радив вдаватись до «драконівських заходів», як-от зменшити соціальні витрати, зменшити витрати на науку і культуру, скасувати закони про мінімальну заробітну плату, вдатись до масових звільнень. Такі ідеї навіть не висувались, і не остання причина в тому, що подібна програма означала би політичну смерть оратору. Хоча подібні ідеї активно мусувались в кулуарах форуму. Отже, краще мовчки, без розголошень, як це робить сьогоднішній уряд? За що і зазнає нищівної критики.

То хто ж має рацію?

Юрій Шимко — президент Світового Конгресу Вільних Українців недвозначно натякає на небезпеку «під прикриттям патріотичної риторики» задушення опозиції, абсолютно потрібної для цивілізованого народу та для держави, яка називає себе демократичною. «Право опонувати в парламенті не має нічого спільного з лояльністю до народу та держави».

Чи Лариса Скорик, яка чітко називає позицію Руху антидержавницькою, небезпечною.

Чи може, зрештою, весь запал, кипіння, політичні пристрасті — не про те взагалі, і не там кинуті основні сили для головного удару.

Адже доводиться визнати, що більшість виступів на форумі з цього питання, лише спроба діагнозу. На зразок: «є віз, немає коня, є кінь, немає воза». Жоден з виступаючих не дав розгорнутої програми, практичних рекомендацій, яким чином в найближчий час досягти реальних зрушень в економіці. Були лозунги, були вражаючі за своєю емоційною дією ламентації з приводу минулого України.

Але зарубіжні промовці не зробили навіть спроби призначити курс лікування нашій хворій економіці. Вони, звісно, знають, як треба, і що треба, знають, що потрібен ринок, приватизація, роздержавлення. Але конкретною ситуацією на Україні не володіють. Саме цим, здебільшого, і пояснюється декларативність і повальна ситуативність їх виступів.

Народні депутати, еконо-

місти, держа
діячі незал
добре знают
речей, розби
ально-політич
Але не відак
ба. Для нас
поки що к
де продають
ки від вели
саме тут ви
популізму і
калізму.

Реалії дале
з ними треба
знову на ар
моторошност
логічний фа
часу. Рух п
всю верхівк
ди. А що дал

Президент
мових столі
креслень, до
ти. Але ре
віддалені в ч

Міністри
них п
кличут
більшого а
або замість
відбуваються
яка втомлю
безпорадніст
базується н
них дослід
них розробк

Який шля
ції виберуть
тичні діячі?

Що вибер

Останнє з
ся суто ри
вибрав дер
Демократич
род може ї
держа во
жуть ви
всі без вин
селення. М
зчеплення,
зарубіжні д
історії і яке
енергію
цесам.
просто. Це
Але ми пов

Наш г
Шевченко
ликав гро
лить, аби
Але він же
у Бога со
дверима.
вирішення
чок. Не для
була та бо
би її побра

ПІДБИВ
пору
справа
можлива.
розст є
державний
діє реальн
літичний д
альний вп
я піду тим
так часто
форуму. З
історію. І
причину
ної Ради,
рубіжні іс
кий народ
авторитет
Царський
рогом. В
лення укр
ходити за
тнстояти
кам. Навч
ти царськ
само безп
і до своєї
психологіч
тий за тр
влада —
во. Геть в

Цим, го
ся те, що
раїні не м
ного визн
опозиція
ради зміс
для опоз
опозиції...
тягнутись
втомився.
сприйняв
не допуск
На довгі
років.

Ната

механізм ви-
питання про-
він буде від-
тих заходів,
Президент і

тря програми
рямоване на де-
их кадрових
знову, вкотре,
аму руйнації.
виступають
народно-демо-
нгресу, Лариса
клад, застері-
а риштуваннях
Може завали-
ва.

домити, що як-
ом, який про-
ав Чорновіл, то
кувати державу
духовного роз-
олітичної нес-
70 років тому

рації непатріотичними і непринциповими людьми».

З таким висновком можна погодитись, а можна не погодитись. І все ж проблема кадрів не висмоктана з пальця лідером Руху. Вона існує. І її активно обговорювали на форумі.

Іван Дзюба вважає, що без використання старих кадрів в період побудови держави не обійтися. «Цього в історії нікому не вдалось зробити: згадаймо, що й більшовики, розігнавши у 1917 році старий державний апарат, в перші ж місяці змушені були прийти на поклон до нього».

Іван Дзюба у своїй доповіді на форумі нагадав, що демократична держава формує свій апарат не за політичною ознакою, а за діловою, професійною. «До речі, досвід перебування національно-демократичних сил при владі в західних областях України показав, що навіть там вони не мають достатньої кількості кадрів».

І висновок доповідача: моральні ламентації демократам не допоможуть. Шлях єдиний — збільшувати свій реальний вплив у суспільстві, здійснювати політичний тиск на всіх рівнях і формувати свій професійний, конкурентоздатний корпус претендентів на урядові та адміністративні посади.

Лариса Скорик самокритично визнавала, що у представників демократичних сил в Україні немає поки що ні значного державного, ні справжнього адміністративного досвіду, а в малочисельних партіях нелегко знайти професіоналів, здатних до виконавчої влади. То чи так уже дивно, що в числі представників Президента немало колишніх партапаратників? «Якщо колишні партократи позбавлені свого партійного клану, заакцентували ідею державної незалежності і вміють професійно виконувати свої обов'язки, то чи не варто дати їм це зробити, контролюючи і критикуючи, і допомагаючи, а за цій час вишукувати, готувати і вводити в управлінські структури нові кадри, більш органічно пов'язані з ідеєю демократичних реформ».

На форумі відзначалось, що труднощі, з якими зіткнулась Україна, не є специфічно українськими, що їх переживають всі посткомуністичні країни. Що зигзагоподібний характер діяльності уряду має об'єктивні причини. Ніхто, звісно, з виступаючих не радив вдаватись до «драконівських заходів», як-от зменшити соціальні витрати, зменшити витрати на науку і культуру, скасувати закони про мінімальну заробітну плату, вдатись до масових звільнень. Такі ідеї навіть не висувались, і не остання причина в тому, що подібна програма означала би політичну смерть оратору. Хоча подібні ідеї активно мусувались в кулуарах форуму. Отже, краще мовчки, без розголошень, як це робить сьогоднішній уряд? За що і зазнає нищівної критики.

„За дверима сокира"

(до Всесвітнього форуму українців)

акінчилась не-
трагічні нас-
ж, знову: з де-
блями на бари-

жнєвський —
Канади, говорив
«Україна має
оформити полі-
чну структуру
оду, де бізнес-
ь користь не
ле і своїй дер-
ує також варі-
країн третього
знесмен прино-
ь собі, якійсь
авної бюрокра-
ь шкоду держа-
пиняється в ро-
жебрака інтер-
допомоги... З
ою, що варіант
оформляється
роду загрожує
тво. Обкрадіж
ується хабар-
особами, через
льшості посад
ади і адмініст-

То хто ж має рацію?

Юрій Шимко — президент Світового Конгресу Вільних Українців недвозначно натякає на небезпеку «під прикриттям патріотичної риторики» задушення опозиції, абсолютно потрібної для цивілізованого народу та для держави, яка називає себе демократичною. «Право опонувати в парламенті не має нічого спільного з лояльністю до народу та держави».

Чи Лариса Скорик, яка чітко називає позицію Руху антидержавницькою, небезпечною.

Чи може, зрештою, весь запал, кипіння, політичні пристрасті — не про те взагалі, і не там кинуті основні сили для головного удару.

Адже доводиться визнати, що більшість виступів на форумі з цього питання, лише спроба діагнозу. На зразок: «є віз, немає коня, є кінь, немає воза». Жоден з виступаючих не дав розгорнутої програми, практичних рекомендацій, яким чином в найближчий час досягти реальних зрушень в економіці. Були лозунги, були вражаючі за своєю емоційною дією ламентації з приводу минулого України.

Але зарубіжні промовці не зробили навіть спроби призначити курс лікування нашій хворій економіці. Вони, звісно, знають, як треба, і що треба, знають, що потрібен ринок, приватизація, роздержавлення. Але конкретною ситуацією на Україні не володіють. Саме цим, здебільшого, і пояснюється декларативність і повальна ситуативність їх виступів.

Народні депутати, економісти, державні і політичні діячі незалежної України добре знають реальний стан речей, розбираються в соціально-політичних процесах. Але не відають, що і як треба. Для нас усіх ринок — поки що колгоспний базар, де продають втридорога дірки від великого бублика. І саме тут витоки політичного популізму і крайнього радикалізму.

Реалії далебі невеселі. Але з ними треба рахуватися, бо знову на арену в усій своїй моторошності вступає психологічний фактор і фактор часу. Рух пропонує змінити всю верхівку державної влади. А що далі?

Президент кличе до письмових столів, верстатів, до креслень, до землі. До роботи. Але результати надто віддалені в часі.

Міністри на своїх численних п[illegible]ціях не кличуть[illegible] вони здебільшого [illegible] або скаржаться, або замість реальних справ відбуваються системою фраз, яка втомлює, гнітить своєю безпорадністю, тому що не базується на фундаментальних дослідженнях, аналітичних розробках.

Який шлях в даній ситуації виберуть державні і політичні діячі?

Що вибере народ?

Останнє запитання здається суто риторичне. Народ вибрав державу. Суверенну. Демократичну. І тільки народ може її побудувати. В держа[illegible]ворчі пр[illegible]еси можуть [illegible]винні [illegible]ючитись всі без винятку верстви населення. Має відбутись оте зчеплення, про яке говорили зарубіжні дослідники нашої історії і яке дасть кінетичну енергію [illegible]ка[illegible]орчим процесам. [illegible]ст[illegible]е дається просто. Це важка дорога. Але ми повинні її пройти.

Наш геніальний Тарас Шевченко пристрасно закликав громадою обух сталить, аби розбудити волю. Але він же писав, що навіть у Бога сокира лежала за дверима. Вочевидь не для вирішення сімейних суперечок. Не для хатнього вжитку була та бойова сокира, чорт би її побрав!

ПІДБИВАТИ підсумки з порушених питань справа і невдячна, і неможлив[illegible]. Крапк[illegible] над «і» розст[illegible]є не жу[illegible]ліст, а державний діяч, який володіє реальною владою, або політичний діяч, який має реальний вплив на маси. Отож я піду тим шляхом, на який так часто ступали делегати форуму. Зішлюся ще раз на історію. І згадаю ще одну причину падіння Центральної Ради, яку виводять зарубіжні історики: український народ не хотів визнавати авторитету своєї влади. Царський уряд був йому ворогом. В обстановці поневолення українці учились обходити закони імперії, протистояти урядовим чиновникам. Навчившись критикувати царську владу, вони так само безпощадно поставились і до своєї влади. Спрацював психологічний фактор, набутий за триста років інстинкт: влада — це утиск, насильство. Геть владу!

Цим, головно, пояснюється те, що жоден уряд на Україні не мав у той час загального визнання. Так виникла опозиція для опозиції, а не заради змісту і суті. Опозиція для опозиції... Опозиція для опозиції... Ланцюг не міг тягнутись безкінечно. Народ втомився. Народ прийняв і сприйняв владу, яка взагалі не допускала ніякої опозиції. На довгі і трагічні сімдесят років.

Наталя ДЗЮБЕНКО,
оглядач з питань історії України.

ПОРА ГОРД...
НАЦІОНАЛЬН...

Оце прочитав у «Голосі України» про новий наш паспорт — не «серпастий і молоткастий», а вже тризубий, і очам не повірив: тепер там нема графи, яка засвідчувала б, хто ж це я з діда-прадіда. 300 царських і 70 радянських літ не могли добитися того, щоб ми зреклися національності і стали якщо не росіянами, то хоч би «російськомовним» населенням. Упродовж століть найхоробріші й найстійкіші з нас не здавалися — йшли на ешафот, у тюрми, в концтабори (серед них чимало нинішніх депутатів України!), а в новому паспорті своєї держави усі ми раптом маємо стати національними євнухами. З якої ж це ласки? Чому? Якій імперії знову догоджаємо?

Та все отій самій — «єдиній і неподільній», хоч вона вже і береться говорити з американським акцентом. Пропаганда зречення національності, навіть якоїсь її зужитності, потекла звідти ще бруднішим потоком. Цілий клан байстрюків тієї імперії, що ніяк не можуть примиритися з втратою України, плює і плює нам з Москви в обличчя. А тепер «пробивають» найновішу ідею: Україна без... українців, з такими собі національно кастрованими громадянами Всесвіту, що швендятимуть туди і сюди через прозорі єльцинські кордони.

«Загальнолюдські цінності наднаціональні» — намагається вдовбати нам в голову через популярні «Известия» (17.06.1992 р.) якийсь Костянтин Кедров, повчаючи письменників колишнього Союзу, як вони повинні жити і думати, чого бажати. Справді, це вже наддемократично!

Раніше ця пропаганда національного нігілізму, безбатьківщини провадилася під лукавим прапором радянського інтернаціоналізму, в якому діяла тільки перша частина слова — від реальної загрози **інтернувати**! Сьогодні, як бачимо, під запліснявілим соусом горбачовських «загальнолюдських цінностей», хоча жодна душа у світі не знає, що це таке.

Тим часом жодного науково-філософського підґрунтя ідея «перекотиполя» під собою не має. Людина ж узагалі не може проявитися інакше, як тільки через своє біологічно-національне єство. Народження зі своєю психофізичною ознакою таке ж природне, як стать, темперамент, колір волосся чи шкіри, розріз очей чи вимова звуків. То брехня чи, в кращому разі, вигадка невігласів, що зречення, скажімо, рідної мови минає безкарно. Не одним ученим доведено — хоча б відомим педагогом К. Ушинським! — що формування дитини в чужому їй мовному середовищі позначається негативно на її психіці та інтелектуальному розвитку. Півнароду України зазнало — і досі ще зазнає! — такої травми. Чи ж не тому серед найталановитіших людей [illegible]шої держави переважають вихідці [illegible] села, де ще переважає рідне мо[illegible] середовище, хоча за демографічн[illegible] картою малося б бути інакше?

Точка зору

Не буду нанизувати прикла[illegible] жертв денаціоналізації, яка в СР[illegible] була виключно русифікацією, — [illegible] мільйони! Гляньмо хоч би на н[illegible] ближче горе — на наших нинішн[illegible] біженців з Молдови. Під оманлив[illegible] прапором єдиної імперії вони поїха[illegible] в іншу республіку, до іншого на[illegible]ду, думаючи, як і супердемократ [illegible] Кедров, що нація не має вже з[illegible]чення, що її треба знехтувати, з[illegible]важити.

І таки зігнорували, зневаж[illegible]ли, але передовсім націю [illegible]рінного населення, його ку[illegible]туру та мову, і от тепер, разом з [illegible]тьми і сім'ями, пожинають гіркі, [illegible]віть страшні плоди. Адже — не за[illegible]ваймо! — конфлікт у Придністров[illegible] звичайно, підігрітий імперською М[illegible]квою, почався саме через закон М[illegible]дови про державну мову, який [illegible] сподобався тамтешнім росіянам, а [illegible] через міфічне приєднання до Ру[illegible]нії. Цікаво, що робили б ці наші «[illegible]тернаціоналісти», коли б опинил[illegible] отак раптом у Франції чи Англ[illegible] Теж почали б боротьбу за свою «[illegible]сійськомовну» республіку? Смі[illegible] То чому ж вони дозволяють собі [illegible] у суверенній Молдові? Чи імперс[illegible] мислення, психологія імперсь[illegible] зверхності в'їдаються в душу ра[illegible] з російськомовністю?

І прикро та соромно бачити в [illegible]дах цих російськоімперських легіо[illegible]рів, що по війні заполонили Прид[illegible]стров'я, українських хлопців. За [illegible] ж вони проливають кров у Молдо[illegible] За великодержавника пана Смирно[illegible]

Будьмо на чатах. Імперія ще [illegible] вмерла. Вишколені нею легіоне[illegible] стоять не тільки за спиною адміра[illegible] Касатонова, а, об'єднавшись у Р[illegible] уже підносять факели до порохов[illegible] бочок Криму. Розігрується друга [illegible]рія придністровського сценарію. [illegible] московським стратегам — як ніко[illegible] наївно! — підіграла наша Верхо[illegible] Рада, утворивши там дивовижну [illegible]риторіальну автономію. Але ще [illegible] можливість лишити цю «п'яту ко[illegible]ну» імперії поза грою. РРК хоче п[illegible]вести референдум? Будь ласка! А [illegible] нехай проходить він пообщинно — [illegible]ред російської, української, крим[illegible]котатарської національних общин [illegible]ремо, адже кожна з них має сього[illegible] однакове право на Крим.

Авжеж, кожна нація заслуговує [illegible] повагу — про що мова! І доброду[illegible]ний українець завжди бачитиме в [illegible]сіянинові рідного брата, звичайно, [illegible] що той не триматиме камінь за па[illegible]

Марина ГЕНЧИКМАХЕР

Мария? Какая по счету? И что нам о ней известно?
Сын! Погиб в катастрофе? А может быть, в Бухенвальде?
Воскресший? Матери верят, что их сыновья воскреснут,
Даже когда в лепешку на спекшемся в кровь асфальте.
Оттиск чужой эпохи: арабская вязь, орнамент,
Молитвы по телевизору, наивная чья-то сказка.
Свечи в темных ладонях, скукоженных, как пергамент.
Молись обо мне, Мария! Мне хочется выжить! Пасха.
Мне хочется выжить, мама, в озлобленном этом мире,
Где лица — чугун застывший, глаза — как пустые стекла.
Как вечное наважденье — беспомощный плач Марии.
Второе тысячелетье, а кровь еще не просохла...

Листья пожелтели и созрели
Желтые плоды под осенью
листьев.
Вот и к нам приходит Марк
Аврелий,
Время долгих вечеров и
истин.
Жизнь течет размеренно и
строго,
Каждый день растаявший —
во благо.
Осень, словно легкая тревога
Шевелит то память, то
бумагу.
Смутные прозрения, как
травы
Прорастают, созревая к
сроку.
Тут не слышен гулкий рокот
славы,
Но порою слышен голос
Бога.

Как незначаще и несерьезно
То, что болью в прошлом
отдавалось...
Время учит зоркости, но
поздно.
Это мудрость или просто
старость?

АНТУАННЕТА

По вощеным дощечкам
паркета
Блики света и дробь
каблуков.
Как танц[illegible]
На крова[illegible]
Кринолин[illegible]

Элегантно[illegible]
У лощен[illegible]
Масляни[illegible]
Неужели [illegible]

Ты не чу[illegible]

Символ р[illegible]

Занесен [illegible]

Завтра с[illegible]
с[illegible]
Ни корол[illegible]

Так танц[illegible]

Пей взах[illegible]

Что там [illegible]

И свобод[illegible]

Голова за[illegible]
Не отруб[illegible]
И ты уез[illegible]

Скарб за [illegible]

Конечно, [illegible]

Я бы не [illegible]
Все неуст[illegible]

...ні і політичні
...жної України
... реальний стан
...аються в соці-
...них процесах.
...ть, що і як тре-
...усіх ринок —
...госпний базар,
...втридорога дір-
...ого бублика. І
...оки політичного
...крайнього ради-

...ї невеселі. Але
... рахуватися, бо
...ну в усій своїй
... вступає психо-
...тор і фактор
...опонує змінити
... державної вла-
...?
...кличе до пись-
... верстатів, до
...землі. До робо-
...ультати надто
...сі.
...а своїх числен-
...ціях не
...они зде-
...о скаржаться,
...реальних справ
...системою фраз,
... гнітить своєю
..., тому що не
... фундаменталь-
...ннях, аналітич-
...
... в даній ситуа-
...ержавні і полі-

...народ?
...питання здаєть-
...ричне. Народ
...ву. Суверенну.
... І тільки на-
...побудувати. В
... пр...си мо-
...ні ...ючитись
...ку верстви на-
... відбутись оте
...о яке говорили
...лідники нашої
...дасть кінетичну
...орчим про-
...е дається
...важка дорога.
...ні її пройти.
...іальний Тарас
...пристрасно зак-
...дою обух ста-
...будити волю.
...сав, що навіть
...ра лежала за
...чевидь не для
...мейних супере-
...атнього вжитку
...а сокира, чорт

...ТИ підсумки з
...них питань
...невдячна, і не-
...рапки над «і»
... жу... ліст, а
...яч, який воло-
...владою, або по-
..., який має ре-
... на маси. Отож
...шляхом, на який
...упали делегати
...юся ще раз на
...даю ще одну
...іння Централь-
... виводять за-
...нки: українсь-
... хотів визнавати
... своєї влади.
...д був йому во-
...становці понево-
...ці учились об-
...н імперії, про-
...довим чиновни-
...шись критикува-
...ладу, вони так
...дно поставились
...ади. Спрацював
...й фактор, набу-
...а років інстинкт:
...утиск, насильст-
...у!
...но, пояснюєть-
...ден уряд на Ук-
... той час загаль-
...я. Так виникла
... опозиції, а не за-
... суті. Опозиція
.... Опозиція для
...Панцюг не міг
...зкінечно. Народ
...род прийняв і
...ду, яка взагалі
... ніякої опозиції.
...рагічні сімдесят

...ДЗЮБЕНКО,
...дач з питань
...орії України.

ПОРА ГОРДИТИСЯ НАЦІОНАЛЬНІСТЮ

Точка зору

Оце прочитав у «Голосі України» про новий наш паспорт — не «серпастий і молоткастий», а вже тризубий, і очам не повірив: тепер там нема графи, яка засвідчувала б, хто ж це я з діда-прадіда. 300 царських і 70 радянських літ не могли добитися того, щоб ми зреклися національності і стали якщо не росіянами, то хоч би «російськомовним» населенням. Упродовж століть найхоробріші й найстійкіші з нас не здавалися — йшли на ешафот, у тюрми, в концтабори (серед них чимало нинішніх депутатів України!), а в новому паспорті своєї держави усі ми раптом маємо стати національними євнухами. З якої ж це ласки? Чому? Якій імперії знову догоджаємо?

Та все отій самій — «єдиній і неподільній», хоч вона вже і береться говорити з американським акцентом. Пропаганда зречення національності, навіть якоїсь її зужитності, потекла звідти ще бруднішим потоком. Цілий клан байстрюків тієї імперії, що ніяк не можуть примиритися з втратою України, плює і плює нам з Москви в обличчя. А тепер «пробивають» найновішу ідею: Україна без... українців, з такими собі національно кастрованими громадянами Всесвіту, що швендятимуть туди і сюди через прозорі єльцинські кордони.

«Загальнолюдські цінності наднаціональні» — намагається вдовбати нам в голову через популярні «Известия» (17.06.1992 р.) якийсь Костянтин Кедров, повчаючи письменників колишнього Союзу, як вони повинні жити і думати, чого бажати. Справді, це вже наддемократично!

Раніше ця пропаганда національного нігілізму, безбатьківщини провадилася під лукавим прапором радянського інтернаціоналізму, в якому діяла тільки перша частина слова — від реальної загрози **інтернувати!** Сьогодні, як бачимо, під заплісняві лим соусом горбачовських «загальнолюдських цінностей», хоча жодна душа у світі не знає, що це таке.

Тим часом жодного науково-філософського підгрунтя ідея «перекотиполя» під собою не має. Людина ж узагалі не може проявитися інакше, як тільки через своє біологічно-національне єство. Народження зі своєю психофізичною ознакою таке ж природне, як стать, темперамент, колір волосся чи шкіри, розріз очей чи вимова звуків. То брехня чи, в кращому разі, вигадка невігласів, що зречення, скажімо, рідної мови минає безкарно. Не одним ученим доведено — хоча б відомим педагогом К. Ушинським! — що формування дитини в чужому їй мовному середовищі позначається негативно на її психіці та інтелектуальному розвитку. Півнароду України зазнало — і досі ще зазнає! — такої травми. Чи ж не тому серед найталановитіших людей нашої держави переважають вихідці із села, де ще переважає рідне мовне середовище, хоча за демографічною картою малося б бути інакше?

Не буду нанизувати приклади жертв денаціоналізації, яка в СРСР була виключно русифікацією, — їх мільйони! Гляньмо хоч би на найближче горе — на наших нинішніх біженців з Молдови. Під оманливим прапором єдиної імперії вони поїхали в іншу республіку, до іншого народу, думаючи, як і супердемократ К. Кедров, що нація не має вже значення, що її треба знехтувати, зневажити.

І таки зігнорували, зневажили, але передовсім націю корінного населення, його культуру та мову, і от тепер, разом з дітьми і сім'ями, пожинають гіркі, навіть страшні плоди. Адже — не забуваймо! — конфлікт у Придністров'ї, звичайно, підігрітий імперською Москвою, почався саме через закон Молдови про державну мову, який не сподобався тамтешнім росіянам, а не через міфічне приєднання до Румунії. Цікаво, що робили б ці наші «інтернаціоналісти», коли б опинилися отак раптом у Франції чи Англії? Теж почали б боротьбу за свою «російськомовну» республіку? Смішно! То чому ж вони дозволяють собі це у суверенній Молдові? Чи імперське мислення, психологія імперської зверхності в'їдаються в душу разом з російськомовністю?

І прикро та соромно бачити в рядах цих російськоімперських легіонерів, що по війні заполонили Придністров'я, українських хлопців. За що ж вони проливають кров у Молдові? За великодержавника пана Смирнова?

Будьмо на чатах. Імперія ще не вмерла. Вишколені нею легіонери стоять не тільки за спиною адмірала Касатонова, а, об'єднавшись у РРК, уже підносять факели до порохових бочок Криму. Розігрується друга серія придністровського сценарію. І московським стратегам — як ніколи наївно! — підіграла наша Верховна Рада, утворивши там дивовижну територіальну автономію. Але ще є можливість лишити цю «п'яту колону» імперії поза грою. РРК хоче провести референдум? Будь ласка! Але нехай проходить він пообщинно — серед російської, української, кримськотатарської національних общин окремо, адже кожна з них має сьогодні однакове право на Крим.

Авжеж, кожна нація заслуговує на повагу — про що мова! І добродушний українець завжди бачитиме в росіянинові рідного брата, звичайно, якщо той не триматиме камінь за пазухою. А в нинішніх правителів та політичних діячів Росії того каміння там ще повно. Чи не тому відродження Росії дуже часто в Москві розуміють як відродження імперії?

Тож коли у паспортах кримчан не буде національності, коли національні общини буде там зігноровано, а то й розпорошено, тоді, за режисурою Москви, там і будуть верховодити найбільші крикуни так званого «російськомовного» населення — точнісінько, як у Придністров'ї. І знову проллється кров, бо жодна імперія не може жити без крові — не забуваймо ж цього, не забуваймо!

І першою зброєю будь-якої імперії, першим кроком її експансії була й залишається денаціоналізація. Ось минуло вже чимало часу, а я не можу й досі забути, як єдиний тоді у Вінниці єврейський письменник, що писав рідною мовою, Геннадій Косой, пропагуючи журнал «Советише Геймланд», ходив від квартири до квартири і, зустрівши якось мене, ледь не плакав на вулиці, що от забувають євреї мову, відхрещуються від своєї культури, записуються росіянами.

Із соромом мушу зізнатися, що не поділяв я тоді його тривоги, мені здавалося, що він зайве трагізує ситуацію. Та згодом я вже сам помітив, що почалося масове національне виродження і українців. І аж тоді мене осінила думка, що коли на якійсь території починає вимирати національність нечисленна, отже — смертельно вражена і панівна.

Сьогодні, гадаю, сумніватись у цій істині вже не доводиться. Будь-яка національна дискримінація, будь-яка денаціоналізація — це вбивство. І не тільки політичне. Це безповоротна втрата. І не тільки етнічна. Все людство тоді бідніє. А за роки Радянської влади на території Російської імперії зникло майже сто мов і народів. Чим же Москва відшкодує цю апокаліптичну втрату?

Тим часом «...людина може і повинна мати право зареєструвати і за бажанням змінити (яким же, господи, чином — **Л. П.**) свою національність», — безапеляційно вимагає у місцевій пресі якийсь Б. Шаргородський. Що ж, нехай записується зулусом чи пігмеєм — все одно ж ніхто йому не повірить, це буде черговим обманом, а навіщо? Я от з повагою згадую так званих «відмовників», яких свого часу в нас зневажали та таврували за намір виїхати до Ізраїлю, а люди вирушали по суті в палаючу війною країну, важили своїм життям, але не зрікалися ні своєї національності, ні своїх предків, ні їхньої релігії, а такий подолянин, як письменник Шмуель-Йосеф Агнон, став навіть лауреатом Нобелівської премії. Не знаю, чи досяг би він цієї слави, асимілювавшись, пишучи по-російськи чи по-українськи, — це вдалося тільки двомовному Йосифу Бродському, але то поет, а письмо поета універсальніше, ніж у прозаїка, воно, як музика.

Не уявляю я також, щоб, скажімо, гостро критикуючи і не приймаючи порядків рідної країни, могли зректися своєї національності Герцен, Чаадаєв, Лев Толстой, Максим Горький чи ті ж Марк Твен і Бернард Шоу, Бранислав Нушич і Азіз Несин, Ромен Роллан та Карел Чапек... Ким же вони були б сьогодні для нас, якби перестали бути росіянами, англійцями, сербами, турками, французами, чехами?.. Нарешті, чи мала б сьогодні світова економіка німецьке та японське «диво», якби народи цих країн теж перестали бути німцями та японцями?

«Чому деякі люди соромилися і соромляться тепер називати свою національність? Тому що протягом віків у Російській імперії громадяни (піддані) ділилися на своїх і на «інородців», а в радянський час — на «старшого брата» і на «молодших братів». Ніколи не було справжньої рівності націй, — переконаний Рахмат Бадретдінов, пенсіонер із Якушинець під Вінницею. — Національність у паспорті громадянина, яка ж це дискримінація? — дивується він. — Я — башкир... Я не хочу бути ні французом, ні росіянином. Хоч би як думали про мене, про мою національність, я не проміняю її ні на яку іншу...»

Справді, зречення має чи не той самий корінь, що і слово зрада. Ось скоро вже дві тисячі літ, як усіх зрадників називають Іудами. То до чого ж закликають нас новітні денаціоналізатори, вимагаючи взагалі зняти з паспортів України графу «національність»?

А я, зокрема, гордився і до скону пишатимусь тим, що українець, хоча по маминій лінії, як і в багатьох подолян, є в мені і польська, і інша кров. І, коли, прислухавшись до К. Кедрова та Б. Шаргородського, хтось позбавить мене цієї етнічної ознаки, я вважатиму, що він посягає на моє перше людське право, яке не може бути ніким ні надане, ні відчужене — право залишатися тим, ким створила мене природа. Навіть я сам не можу змінити цю ознаку свого єства.

Сьогодні, здається, ми вже всі знаємо добре: будь-яку ідею можна довести до абсурду. Російська імперія та її вихованці перевершили в цьому всіх. Вони абсолютно дискредитували соціалізм, назвавши ним свою державно-феодальну систему. Тепер настала черга Свободи... Та, може, відділившись від тієї вбивчої імперії, ми, українці, таки схаменемось — не будемо продовжувати того безглуздя далі? Так тяжко здобута нами Свобода, мабуть, гідна того, щоб ми поводилися з нею краще.

Тож на терені незалежної України кожен з нас має з чистою совістю гордитися тим, що він українець, росіянин, поляк, єврей, чех, угорець, молдованин, гагауз, болгарин, білорус, грек і так далі — адже це розмаїття етносів не менше наше багатство, ніж уся наша культура й історія.

І хай це невичерпне джерело нашої сили не міліє ніколи!

Леонід ПАСТУШЕНКО.
письменник.

Вінниця.

Марина ГЕНЧИКМАХЕР

Мария? Какая по счету? И что нам о ней известно?
Сын? Погиб в катастрофе? А может быть, в Бухенвальде?
Воскресший? Матери верят, что их сыновья воскреснут,
Даже когда в лепешку на спекшемся в кровь асфальте.
Оттиск чужой эпохи: арабская вязь, орнамент,
Молитвы по телевизору, наивная чья-то сказка.
Свечи в темных ладонях, скукоженных, как пергамент.
Молись обо мне, Мария! Мне хочется выжить! Пасха.
Мне хочется выжить, мама, в озлобленном этом мире,
Где лица — чугун застывший, глаза — как пустые стекла.
Как вечное наважденье — беспомощный плач Марии.
Второе тысячелетье, а кровь еще не просохла...

*

Листья пожелтели и созрели
Желтые плоды под осенью листьев.
Вот и к нам приходит. Марк Аврелий,
Время долгих вечеров и истин.
Жизнь течет размеренно и строго,
Каждый день растаявший — во благо.
Осень, словно легкая тревога
Шевелит то память, то бумагу.
Смутные прозрения, как травы
Прорастают, созревая к сроку.
Тут не слышен гулкий рокот славы,
Но порою слышен голос Бога.

Как незначаще и несерьезно
То, что болью в прошлом отдавалось...
Время учит зоркости, но поздно.
Это мудрость или просто старость?

АНТУАННЕТА

По вощеным дощечкам паркета
Блики света и дробь каблуков.
Как танцуется, Антуаннета,
На кровавом изломе веков?
Кринолины раскошны сверх меры,
Элегантно остры каблучки,
У лощеных твоих кавалеров
Маслянисто покорны зрачки.
Неужели в их жестах картинных
Ты не чувствуешь кровью живой
Символ равенства — нож гильотины
Занесен над твоей головой.
Завтра смерть, а над смертью не властен
Ни король, ни святой, ни Христос.
Так танцуй же! Выдумывай страсти!
Пей взахлеб и целуйся взасос!
Что там нынче орут голодранцы?
И свобода, и братство — слова!
Голова закружилась от танца.
Не отрубленная голова!
И ты уезжаешь? Вот... Уезжаю...
Скарб за бесценок спустил соседям...
Конечно, страшно... Страна чужая...
Я бы не рыпался... Это дети,
Все неустойчиво, невесомо.
Цены. Безвыходность. Память близко.
Как отпечатано в хромосомах:
Евреи не нация — группа риска.
Ливень... Отчаянье вдоль перрона...
Мокнут нахохленные баулы...
«Не уезжайте, ведь вас не тронут» —
Это растает в невнятном гуле.
Холодно. Сумерки. Бой курантов.
Свободы рынка — известный деспот.
Страна экспортирует эмигрантов.
Ей больше нечего дать на экспорт.
О ревности, о разлуке,
О том, как любили сами,
Любят болтать старухи
Скрипучими голосами.
Глаза их блестят лукавством
И чуть молодеют лица.
Но пахнут слова лекарством,
Бессилием и больницей.
Старухи влекутся к страсти:
Их возраст на чувства беден.
Как тягостно их участье
Для тех, кто не любит сплетен!
Лишь время всем растолкует,
Какой оттенок веселый
В рассказах о поцелуях
Привносит вкус валидола.
Может, оно и к лучшему, что неудачница.
То, что пугает вдали, лишь смешит вблизи.
Не получилось аристократка-дачница.
Есть огородница — щеки и нос в грязи.
Где-то великие люди творят историю...
Как он далек, этот прежде знакомый круг!
Несколько соток — огромная территория
Для помидоров, петрушки и тонких рук.
Солнце горячей бронзой чеканит профили.
Не до кокетства, раздумий и прочих игр.
Жук колорадский — опаснейший враг картофеля.
Он полосат, как тигр, и свиреп, как тигр.
Есть тут свои достоинства каждой каверзе:
Теплый подсолнух вкуснее забытых книг,
Тыква посеяна поздно — не будет завязи,
Тыква — не роза, а все же, какой цветник!

З пошти

Будьте гідні дідів своїх

У 1940 році мене призвали на службу в армію — радості не було меж. Потрапив я в 67-у стрілецьку дивізію Прибалтійського особливого військового округу, котрою командував генерал-майор Микола Дєдаєв. Це була людина прекрасної душі, більшості з нас він був як батько.

Увечері 21 червня ми дивилися фільм «Чапаєв», а на світанку нас підняли по тривозі. Це була не учбова тривога — почалася Велика Вітчизняна війна.

На березі моря розташовувався піонерський табір. Його бомбили того ж дня. Командування вирішило відправити поранених і дітей Балтійським морем у тил. Корабель відплив уночі, але ранок застав його у відкритому морі за кілька кілометрів від берега. І хоч на ньому було добре видно розпізнавальні знаки з червоним хрестом, фашистські бомбардувальники, порушивши міжнародні угоди, потопили корабель. Ми не могли нічим допомогти безпорадним людям, які гинули в нас на очах, але така жорстокість фашистів викликала нову хвилю гніву в кожного бійця. Ми ще запекліше воювали з ворогом і назавжди запам'ятали жорстокий урок фашизму.

Минули роки, багато що змінилося в нашому житті, але мені, старому солдатові, хочеться звернутися до молодих воїнів України: чесно і сумлінно служіть своєму народові, беріть приклад з учасників Великої Вітчизняної війни. Адже це вони врятували народи від фашизму. Ціною власного життя і здоров'я. Це ваші діди, будьте гідні їхньої пам'яті.

Василь КОСТЮЧЕНКО.

Київ.

ШУКАЮТЬ ПІДТРИМКИ

Громадський ініціативний комітет «За скасування антиконституційних рішень про заборону Комуністичної партії України» розповсюдив звернення. В ньому, зокрема, наголошується, що створено небезпечний прецедент — впроваджено в практику антигуманний принцип колективної відповідальності мільйонів членів політичної партії, всіх їх узято під кримінальну підозру, і тим самим порушено принцип презумпції невинності.

Долю своєї партії мають вирішувати самі комуністи, говориться у зверненні.

Іронічним пером

МИ — МАХВІЯ УКРАЇНЦІВ!

(ЗАПИСКИ БОЖЕВІЛЬНОГО)

Я ДІЗНАВСЯ, що один з колег називає мене махвіозі. Спочатку я страшенно обурився та образився, адже людина я цілком законопослушна. Та згодом я вже кепкував з отого «махвіозі»: спочатку навчись правильно вимовляти слова, а потім уже патякай! Але далі мене захопило питання: чому це раптом старшому товарознавцеві Крутьку закортіло обізвати мою малопомітну персону махвіозі?! Питання те швидко переросло у справжнісіньку соціально-філософську проблему, і вона, немов чиряк, болюче набрякала кілька днів. А коли нарив нарешті прорвало, я несподівано збагнув таке, що перевернуло догори ногами увесь мій світогляд. Отож, зважаючи на виключне значення мого осяяння для долі кожного з нас і всієї нашої вільної держави, дозволю собі коротенько викласти його основні положення.

1. Махвія — явище суто українське. Слово «махвія» походить від «мати у вимові хве», що у скороченому вигляді для означення певної спільноти людей трансформувалося у «махвія». Оце «хве» ознака надзвичайної демократичності махвії, адже може бути присутнє у мові будь-якого українця, від рядового махвіозі (робітника чи селянина) до керівного (ніколи і ні за яких обставин не слід казати, кого)... Водночас «хве» є сильним конспіративним засобом, адже збиває з пантелику кожного, хто суне носа у наші махвіозні справи: а й справді, спробуй відрізнити, чи те «хве» від простої неграмотності, чи від високого махвіозного рангу.

«Голос України» — серед засновників Всеукраїнського фестивалю гумору й сатири

Наша махвія зовсім не схожа на іноземні мафії: італійську, американську чи російську. Їхні мафії грабують, стріляють, убивають, рекетують, підкуповують усіх і вся, навіть своїх та чужих президентів. По суті, мафія у них воює з власним народом. Наша ж махвія явище суттєво інше — вона принципово не може воювати з народом, бо вона і є народ! Зазначу, що термін «махвія» з його м'яким, оксамитовим звучанням значно більше пасує українському духові для означення найвищого типу людської спільноти, аніж сплюндрований більшовизмом, фашизмом чи брутальним націоналізмом термін «нація».

За останніми науковими розвідками, козацька держава Запорозька Січ — прообраз світової мафіозної системи, основні риси якої, як суспільної та військової організації, притаманні будь-якій з мафій, а тим паче нашій рідній махвії. Годі й говорити про те всесвітньо-історичне значення, яке має українська махвія для розвитку людства. І цілком зрозуміла гордість, що бринить при вимові високих та шляхетних слів: ми — махвія українців!

2. Махвія і народ — єдині! Партійна пропаганда і тут попаслася на щедрій махвіозній ниві, запозичивши мобілізуюче маси гасло. Але партія, хоч і віддзеркалювала основні риси махвії, все ж була явищем похідним, вторинним. Справжня ж єдність з народом притаманна лише самій махвії. По суті, всі ми з вами, часом навіть не відаючи того, є членами, або, принаймні, дійовими особами суцільних махвіозних справ. Візьміть, наприклад, аферу рублі-купони. Наші боси, як водиться, без єдиного пострілу відняли у всього рядового складу махвії (тобто народу) справжні гроші, замінивши їх папірцями-купонами. (Куди поділися вилучені гроші, нам, рядовим, ясна річ, знати не належить). Міністри та економісти реготали біля телекамери: мовляв, скоро на Бессарабці за один купон десять рублів даватимуть. У будь-якій цивілізованій країні за подібну брехню народ змів би поганою мітлою таких горе-начальників разом з телевежею. Але то у них. У нас же всім миром робиться єдина всенародна справа, у якій кожному — своє. Отож, рядові, одержавши сигнал, хутко побігли до ощадкас рублі здавати. А керівництво своє: лібералізацію цін — бац! І від отих заощаджень народних ріжки та ніжки... Та хоч би хто обурився — тиша! Бо за законами махвії накази не обговорюються, накази виконуються! Ще й подякувати не зайве: спасибі, мовляв, за те, що переходимо до світлого ринку без голодомору...

Якщо колись, не дай Боже, єдність махвії та народу лусне і якась сила переможе махвію, то те буде справжньою катастрофою для людей. Адже під загрозою опиниться завойоване віками найсвятіше право кожного тягти скільки може. Право, котре єднає махвію і народ і перед яким рівні усі — від рядового махвіозі до самого Хрещеного Батька.

3. Наша махвія — найкраща в світі! Кожний патріот-махвіозі глибоко переконаний у незаперечних перевагах рідної махвії. Перш за все ми переважаємо всіх у нахабстві. Згадайте, як шокована була Америка, коли розкрилося шахрайство пройдисвітів — вихідців з СРСР, котрі примітивно доливали у бензин воду — зухвальство, нечуване навіть для «загниваючого» Заходу. У нас подібна історія не привернула б особливої уваги, тому що кожна дитина знає, що у природі м'яса без кісток, бензину без води, торгівлі без дефіциту чи влади без хабарництва просто не існує. Як каже Кашпіровський, така на нас мається установка.

Попри всю свою специфічність, махвія все ж належить до традиційних мафіозних структур, успішна діяльність яких у всьому світі можлива лише за умов відсталості країни, розладу її економіки та занепаду моралі. Наша махвія тут попереду од усіх Сицилій. Неперевершене досягнення: маючи чи не найкращі в світі чорноземи, сприятливий клімат та великі хліборобські традиції, ми напівголодуємо. Або ж Чорнобиль.

Ми також найбільш організована махвія у світі. Справді, де ще може в один день, немов за помахом чаклунської палички, щезнути на всій території країни, у всіх без винятку містах і селах, скажімо, цукор, мило, сірники чи ще будь-що, чого вчора було, як кажуть, «навалом?!». Таке можливе лише у нас та у країнах СНД, котрі завжди нас у всьому наслідували. Зазначу, що всі рядові махвіозі у захваті від розуму та спритності свого керівництва і прагнуть брати приклад з начальства. Хіба не замилуєшся аферою з лібералізацією цін? За один день все подорожчало у кільканадцять разів, а зарплата зросла у кілька разів. Так-от, товарна маса за старими цінами залишилася на численних базах та складах у керівництва махвії, а рядові махвіозі кинулися до прилавків, аби викласти шалені гроші за ті ж самі товари і цим догодити любимим і обожнюваним начальникам-босам.

Ми також найслухняніша та найцинічніша махвія у світі. Сімдесят років ми слухняно прямували у світле майбутнє — в комунізм. Але варто було згори лише натякнути, що йдемо не туди, — і ми рішуче посунули вже до омріяного ринку. Ми, махвіозі, до самозречення клялися у відданості ідеалам комунізму та любові до вождів всіх гнаних і пригноблених, а теперечки, перебудувавшись, змагаємося у лайці та прокльонах на адресу кумирів.

4. Велика пересторога. Політики, фізики, історики й досі ламають голови над причинами Чорнобиля. Існує також махвіозна версія катастрофи століття. Справа в тому, що у влаштуванні махвіозних справ залякування — улюблений прийом будь-якої мафії. Звідси логічне припущення, що Чорнобиль — то велика пересторога світовій мафії від нашої махвії. Від чого ми їх застерегли, то для нас не має великого значення, як кажуть, не нашого розуму справа, бо знати те рядовим махвіозі — зась! Але ми міцні в упевненості, що після такої перестороги ДЕКОМУ не кортітиме ДЕЩО проти нас коїти. Як кажуть, ми їхні козирі вистачить наших кюрі!

5. Хапай, скільки можеш, або Хвеномен каліхворнійського черв'яка. Томас Мор та Карл Маркс були великими утопістами. Девід Рокфеллер та Генрі Форд, навпаки, геніальні практики. Але і перші і другі виглядають хлопчиськами в коротеньких штанцях поряд з нашими незрівнянними виконробами перебудови. Попри теорії та системи, наші тихі та тіньові фахівці вчинили справжню революцію революцій, вишикувавши весь народ у ланцюжки, або ж у до щової черв'яки, як кому до вподоби. Кожного ланцюжка відкриває виробник — голова черв'яка (робітник, селянин чи зачуханий інтелігент), а замикає його споживач — відповідна задня частина черв'яка (той же робітник і т. д.). Так-от, усі інші в ланцюжку (як оті кільця у черв'яка) — це посередники, підприємці, рекетири, начальники, тобто ціла армія шанованих людей, котра невпинно й стрімко зростає. І виявилося, що скільки носіїв нового, прогресивного у ланцюжок не чіпляй, оті йолопи на його кінцях все одно їх прогодують. А це вже відкриття всесвітньо-історичного значення, що осяює образ нового, вищого за капіталізм та соціалізм, суспільства — махвії! Отож цілком доречне порівняння нашої махвії з купою каліхворнійських черв'яків, котрі здатні перетравити на поживний гумус усе на своєму шляху.

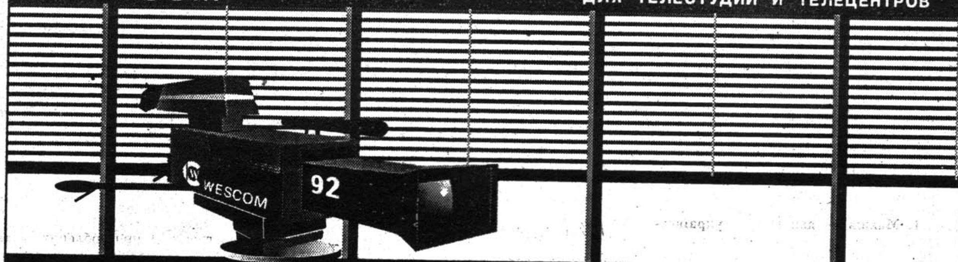
Лише ледарі та недотепи бурчать несправедливо на адресу махвії. Та й то від власного безсилля. Коли після початку Великої Перебудови кожний активний громадянин одержав священне право виборюти своє місце всередині ланцюжка (черв'яка), лежебоки та ледацюги обізвали підприємливих людей злодюгами, паразитами та здирниками, хоча ті мають міжнародне визнання цивілізованого світу як брокери, ділери і шулери. Адже всім добре відомо, що просто заробляти гроші може кожен дурень. А от робити гроші з нічого (махвіозною мовою — варити бабки), та ще й нічого не виробляючи, — то є вища матерія ринкової махвіозної епохи. І тому не дивно, що робітники, селяни, лікарі, вчителі, вчені — всі ці пережитки капіталізму та соціалізму — не витримують конкуренції поряд з носіями передової махвіозно-ринкової моралі і тому потрапляють на своє законне місце по кінцях махвіозних черв'яків. Але зв'язана одним ланцюгом махвія і народ — єдині! Вони вершать одну велику всеперемагаючу справу — роблять гроші! І їх теперечки, ніде правди діти, таки чимало, грошей. А той, хто не здатний на це, має сумирно відпочивати на узбіччі історії. Адже на вступ до махвії не треба писати заяву.

Юрій БОЛЬШАК.
Мал. В. ШЕНГУРА.

WESCOM

ПРЕДСТАВЛЯЕТ

ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ ФИРМ "SONY" И "PANASONIC" ДЛЯ ТЕЛЕСТУДИЙ И ТЕЛЕЦЕНТРОВ

Работа в форматах S-VHS, Mii и BETACAM, передающая и записывающая аппаратура,

пульты создания спецэффектов, монтажные пульты, multi-media системы, рабочие станции компьютерной анимации.

310042, Харьков ул. Пожарского 2/10 тел. (0572) 93-40-75, 95-96-74, 94-28-11 факс (0572) 94-35-73

До уваги головних інженерів і керівників інструментальних підрозділів

П А Н О В Е!!!

Львівський інструментальний завод пропонує для РЕАЛІЗАЦІЇ:

1. Фрези черв'ячні м 1,25 ÷ м8,
2. Фрези дискові зуборізні MI—M 4,5,
3. Плашки праві і ліві М6, М8, М10, М14,
4. Мітчики машинно-ручні М8, М12, М14, М18,
5. Мітчики трубні Є 1/8; Є1/4; Є1/2,
6. Мітчики конічні К1/2; К3/4.

З метою збуту своєї продукції і створення регіональних представництв запрошуємо до співпраці МП, комерційні організації, ділерів, брокерів, торгових агентів (дзвонити: 52-32-85).

ЧЕКАЄМО НА ВАШІ ЗАМОВЛЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ

Наша адреса: 290064, м. Львів, вул. Замарстинівська, 170.

Телетайп (0322) 23-44-60

телефакс 52-34-24,

тел. 52-34-64 — збут, 59-98-25 — виробничий відділ.

Совместное украинско-бельгийское предприятие «АРГО Трейдинг ЛТД»

предлагает

организациям и частным лицам: увлекательные прогулки на крейсерской яхте (шесть пассажиров) или прогулочном корабле (два салона, четыре каюты, палуба, удобства) по Днепру продолжительностью от 2-х часов до 4-х суток;

продает:

теплоход буксирно-разъездной, год постройки 1984.

Контактные телефоны: (044) 220-11-49, 227-63-82.

До відома підприємців та покупців!

КУПЛЕНЕ ЗА ВАЛЮТУ — ПРОДАЄМО ЗА КАРБОВАНЦІ!

Науково-виробниче підприємство «Електро-КОН» успішно продовжує реалізовувати жіночий, чоловічий та дитячий одяг із США за зниженими цінами і такий, що був у вжитку, для будь-якої пори року (на вагу).

Ціна одного кілограма — 495 крб.

Оплата за безготівковим розрахунком по факсу у Львові. Для приватних осіб — оплата готівкою. Доставка товару самовивозом.

Контактний телефон: 33-71-11.

ФАКС: 33-53-44.

Адреса офісу: 290632, м. Львів, вул. О. Степанівни, 35-А.

Поспішайте одягнутися за доступними цінами, інакше ціни на ринку вас випередять!

ВНИМАНИЮ *организаций и предприятий, испытывающих потребность в хлопчатобумажных тканях!*

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКАЯ ФИРМА «ЛОБО»

заключит договор на постоянную поставку тканей:

— сорочка упаковочная,

— тик матрацный.

Готовы рассмотреть Ваши потребности в других видах тканей.

Адрес: 312510, Харьковская область, г. Волчанск, абонементный ящик № 5.

КОМПЬЮТЕРЫ ДЛЯ УКРАИНЫ

Научно-производственное предприятие «Гамма-ФИД», официальный дилер фирм Microsoft, Hewlett-Packard и NTT System, предлагает персональные компьютеры и периферийное оборудование с поставкой непосредственно от производителей:

● *Персональные компьютеры*
— *PC XT 88 10 МГц,*
— *PC AT 286 12 МГц, 16 МГц,*
— *PC AT 386 SX 25 МГц,*
— *PC AT 386 PX 33 МГц.*

● *Периферийное оборудование*
— *мониторы моно, EGA, VGA, SVGA,*
— *принтеры Epson LX-800, OKI ML-183, Hunday-920,*
— *дисководы 1,2 Мб, 1.44 Мб,*
— *винчестеры 20 Мб, 40 Мб, 52 Мб, 80 Мб, 100 Мб, 120 Мб.*

Все компьютеры только от одной фирмы — поставщика NTT System (Тайвань). Конфигурацию компьютера полностью определяет заказчик.

● *Программное обеспечение фирм Microsoft, Nantucket, Bokland.*

Вся поставляемая техника обеспечивается гарантийным обслуживанием фирмы-поставщика и сервисным центром НПП «Гамма-ФИД».

Оплата по безналичному расчету. Заказчикам, приобретающим технику за СКВ, гарантируются минимальные валютные цены на Украине.

К ВАШИМ УСЛУГАМ:

— салон-магазин, г. Киев, бульв. Ленина 19, тел. (044) 272-23-02, 272-23-64;

— сервисный центр, г. Киев, ул. Вавиловых, 10, тел. (044) 440-99-23;

— служба маркетинга (оптовые поставки), тел. (044) 440-22-22.

ПОЧТОВЫЙ АДРЕС: 254060, г. Киев-60, а/я 39.
ПРИЕЗЖАЙТЕ, ПИШИТЕ, ЗВОНИТЕ СЕГОДНЯ!

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Відкрито вільну передплату на

КИЕВСКИЕ ВЕДОМОСТИ

щоденну українську газету для тих, хто читає російською мовою.

Номер газети — 16 полос оперативної і об'єктивної інформації — коштуватиме 2 крб. Місячна передплата — 44крб., квартальна — 132 крб, річна — 500 крб. Наш індекс: 30211.

Всі сенсації в одній газеті, бо "Киевские Ведомости" — це все про все... і трішечки більше!

Газета запрошує до співробітництва студентів, пенсіонерів, школярів, вільних підприємців і комерційні структури.

Пропозиція: на вигідних умовах розповсюджувати

КИЕВСКИЕ ВЕДОМОСТИ

Адреса редакції: *252057, м. Київ-57, вул. Пархоменка, 31.*

Довідки по телефону: *216-87-80* з 9^{00} до 18^{00}.

Организация со склада в КИЕВЕ продает по самым низким ценам в Украине уникальные игровые автоматы «MULTI BABY» производства Испания. При необходимости возможно оказание технической помощи в установке и эксплуатации.

Телефон в Киеве (044) 446-82-86

факс (044) 446-81-70.

ДВИГУНИ ХАРКІВСЬКОГО ЕЛЕКТРО-ТЕХНІЧНОГО ЗАВОДУ ЦЕ — НАДІЙНІСТЬ

Пропонуємо в необмеженій кількості нові асинхронні трифазові електродвигуни підвищеної надійності потужністю 0,37; 0,55; 0,75, 1,1; 1,5; 2,2; 3,0 кВт з частотою обертання 700, 950, 1400 та 2900 об/хв., розраховані на живлення від мережі 127, 220 та 360 вольт, з висотами осі обертання 80 і 90 мм.

А також побутові насоси для подавання води. Продуктивність 4 м³ год, потужність 0,8 кВт.

Відвантаження з Харкова за наявності попередньої оплати. Замовлення приймаємо за адресою: 310005,

м. Харків, вул. Іскринська, 37.
Телефакс 125201 — Сила.
Факс 0572-21-84-92.

Телефони для довідок у Харкові: 0572 21-22-10, 21-53-51.

Футбол

ХВИЛЯ НАКРИЛА... ЛІДЕРІВ

Чемпіонат України з футболу. Вища ліга. Четвертий тур.

«Таврія» — «Волинь». 2:0. 2100 глядачів. Суддя Онуфер (Ужгород). Голи: Шейхаметов (9), Шевченко (24).

«Торпедо» — «Динамо». 1:0. 7500 глядачів. Суддя Стоян (Алчевськ). Гол: О. Заєць (83). Попереджено Анненкова, Яковенка, Леоненка.

«Дніпро» — «Металіст». 2:1. 2000 глядачів. Суддя Авдиш (Сімферополь). Голи: Максимов (18), Думенко (65) — у господарів; Призетко (78) — у гостей. Попереджено Призетка («Металіст»).

«Зоря»-МАЛС — «Шахтар». 1:0. 7000 глядачів. Суддя Сидор (Львів). Гол: Севідов (79). Попереджено Онопка і Попова (обидва — «Шахтар»).

«Кремінь» — «Верес». 1:0. 8000 глядачів. Суддя Тухавський (Сімферополь). Гол: Жабченко (42). Попереджено Ланцфера («Верес»).

«Чорноморець» — «Кривбас». 1:0. 3000 глядачів. Суддя Зань (Львів). Гол: Гусєв (13). Попереджено Куриленка і Козаря (обидва — «Кривбас»).

«Буковина» — «Металург». 0:1. 2000 глядачів. Суддя Дердо (Львів). Гол: Гуральський (18). Попереджено Мустафаєва («Буковина»).

«Карпати» — «Нива». 2:0. 1000 глядачів. Суддя Бавикін (Харків). Голи: Гусин (70, 90).

	І	В	Н	П	М	О
1. Дніпро	4	3	0	1	7—3	6
2. Металург	4	2	1	1	5—2	5
3. Чорноморець	4	2	1	1	5—4	5
4. Шахтар	4	2	1	1	3—2	5
5. Буковина	4	2	1	1	2—1	5
6. Карпати	4	2	1	1	4—4	5
7. Динамо	4	2	0	2	7—3	4
8. Торпедо	4	2	0	2	6—4	4
9. Таврія	3	2	0	1	4—4	4
10. Зоря-МАЛС	3	2	0	1	2—6	4
11. Металіст	4	1	2	1	8—3	4
12. Волинь	4	1	1	2	3—7	3
13. Кремінь	4	1	1	2	1—6	3
14. Кривбас	4	1	0	3	1—3	2
15. Нива	4	1	0	3	3—6	2
16. Верес	4	0	1	3	2—5	1

І в цьому турі, як і в попередньому, обійшлося без нічиїх. Що ж, це свідчення безкомпромісності, яку собі обрали в наречені наші клуби. Така відраза до компромісів, мабуть, радує болільників.

Тур характерний й тим, що всіх без винятку лідерів на той момент — «Шахтар», «Буковину», «Динамо» — накрило дев'ятибальною хвилею невдачі. Донеччани і кияни програли мінімально в гостях, а буковинці віддали два очки «Металургу» на власному полі. Кияни в Запоріжжі грали приблизно так, як і в фінальному матчі першого чемпіонату у Львові проти «Таврії»: більшість часу володіли ініціативою, але під завісу пропустили результативну атаку терплячого суперника. Атакуючі порядки динамівців цього разу не відзначалися ні кмітливістю, ні активністю, ні працьовитістю.

Мабуть, після поразки в Києві на «Дніпро» образилися його прихильники. Адже обмаль зібралося їх на «Метеорі». А дарма. Дніпропетровська команда сьогодні, як на мене, одна з найцікавіших у лізі. І в столиці вона зброї не складала до останнього. Тепер вдома — перемога і одноосібне лідерство. Не можна ображатися на такий колектив.

Приклад болільницької вірності можна брати з луганських любителів спорту. Після харківського фіаско їхньої «Зорі» трибуни луганського стадіону зібрали сім тисяч глядачів (на одну тисячу більше було тільки в Кременчуку). І футболісти подарували своїм друзям перемогу над лідером на той момент.

Здається, оговталася після стартової невдачі і «Таврія». Чемпіон України здобув уже дві перемоги в національному турнірі, подолав у двобої ірландський «Шелбурн» і пробився до 1/16 розіграшу Кубка чемпіонів європейських країн. Що ж, чемпіоне, так тримати!

Віктор ГЕНЧУК.

СЮРПРИЗ «ФРУНЗЕНЦЯ»

Футбол, перехідна ліга

У минулому турі приємно здивував дебютант цих змагань — команда «Фрунзенець» із Сакського району, що в Криму. Приймаючи на своєму полі лідера ліги — «Антрацит» з Кіровського, футболісти «Фрунзенця» перемогли — 2:1. Нападаючий господарів Бакунін вже на 27-й хвилині порадував своїх болільників. Правда, на 55-й хвилині Бридун зрівняв рахунок. Та на 74 Бучковський забив переможний гол.

До речі, ця кримська команда не зазнала ще жодної поразки. Не знає поразок і «Електрон» з Сумщини. У Волі Баранецькій ромненські футболісти витримали штурм господарів і зіграли внічию з «Прометеєм» — 1:1. Тут відзначилися Шекель (12) — у господарів, Хондохін (20) — у гостей.

Невдало виступив на своєму полі «Андезит», який поступився кременчуцькому «Нафтохіміку» — 0:2. Голи у ворота хустської команди забили Бояр (49) і Гуменюк (53).

Результати інших матчів такі: «Авангард» (Жидачів) — «Гірник» (Харцизьк) — 2:1, «Лисоня» (Бережани) — «Океан» (Керч) — 1:2; «Олімпік» (Харків) — «Торпедо» (Мелітополь) — 3:0; «Море» (Феодосія) — «Прометей» (Дніпродзержинськ) — 2:2; «Шахтар» (Горлівка) — «Прометей» (Шахтарськ) — 1:1. «Нива» (Миронівка) — «Динамо» (Луганськ) — 1:1. Пропущений матч — «Нафтохімік» — «Нива» — 1:1.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Хокей

ПОДІЛИЛИСЯ СЛАВОЮ

Стартував розіграш Кубка Міжнаціональної хокейної ліги (МХЛ), який замінив чемпіонати колишнього Союзу і СНД.

«Сокіл» (Київ) — СКА (Санкт-Петербург). 4:3 (0:1, 2:1, 1:1, 1:0). Шайби закинули: Гончаренко (32), Сливченко (35, 64, більшість), Буценко (48) — в українців; Андрєєв (18, 40), Зибін (56) — у росіян.

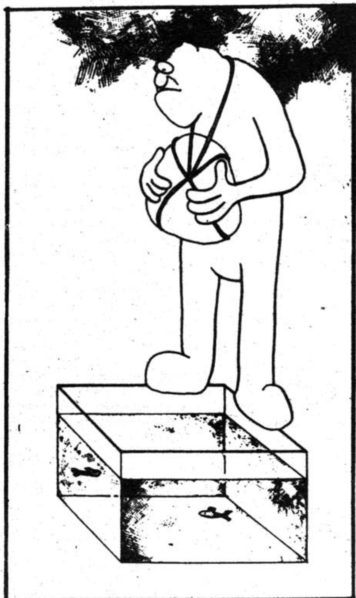
У цьому матчі арбітрам довелося призначити додатковий п'ятихвилинний період. Адже основний час завершився внічию. Господарям вистачило 3 хвилини 49 секунд, щоб провести переможну шайбу.

А от наступного дня петербуржці взяли реванш...

«Сокіл» — СКА: 1:2 (0:0, 1:2, 0:0). Шайби: Фадєєв (32) — у господарів; Петров (29), Каменєв (34, більшість).

Тепер кияни завтра і післязавтра в своєму палаці на вулиці Мельникова прийматимуть гостей з Латвії — клуб «Ригас-Старс». З компетентних джерел ми отримали інформацію про те, що, можливо, в цих поєдинках у складі «Сокола» з'являться Анатолій Степанищев і Микола Наріманов — чудові київські майстри, результативні форварди, які протягом кількох сезонів грали в зарубіжних клубах.

Віктор ОЛЬЧУК.

Мал. Сергія БОБОРИКІНА.

СЕРЕДА
9 вересня

I ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої.
9.00 Свічадо.
10.30 Документальний телефільм «Гомоніла Україна».
11.00 Естрадно-спортивне шоу.
12.30 УТН.
12.45 Кінозустрічі.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей «Кукурік і К°».
17.05 Програма студії «Укртелефільм»: «Яворівська забавка», «Володимир Роянов та його полонянки».
17.40 Музичний фільм «Композитор Валерій Гаврилін».
18.30 Прем'єра документального відеофільму «Розіп'яті долі».
19.00 УТН.
19.10 Актуальне інтерв'ю.
19.20 Мультфільм «Великий Вух».
19.30 Наше коло.
20.15 «Дивограй».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 ДНІПРО.
21.35 Ай Пі Київ.
21.40 Фільм-вистава «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці».
22.55 УТН.
23.10 Українське телебачення представляє нову програму гурту «Соколи».

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Нове покоління вибирає.
10.40 А. Хачатурян. Сюїта з музики до драми М. Лермонтова «Маскарад».
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Повернення Будулая». Художній телефільм. 2 серія.
12.40 «Здрастуйте, лікарю!». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 На III Міжнародному фестивалі телепрограм для дітей та юнацтва.
16.15 Космічний марафон.
17.00 Новини.
17.20 Студія «ОКО» представляє прем'єру документального фільму «Хрест отця Олександра».
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Велика прогулянка. 60 хвилин у світі телебачення.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Прем'єра художнього телефільму «Хемінгуей». 4 серія.
22.20 «Чорний ящик». Таємниця ядерної зброї.
23.00 Новини.
23.25 Програма телебачення Японії.
0.15 Танці, танці...

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 На політичному Олімпі. А. Собчак.
8.35 Арт-бізнес.
9.00 Наш сад.
9.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
10.20 Телетеатр Росії.
11.35 Програма «Ключ».
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 71 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Козирна дама.
15.30 Тема з варіаціями. Грає гітарист А. Болотов.
16.00 Християнська програма.
16.30 Там-там новини.
16.45 ТрансРосефір. Далекий Схід.
17.30 М-трест.
17.45 Давайте з'ясуємо.
18.00 Теніс.
19.10 Київська панорама.
19.30 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара».
20.20 Теніс. Відкритий чемпіонат США.
21.00 Телебіржа інформує.
21.10 Телеспортарена.
22.00 Вісті.
22.20 Крапки над «і».
22.50 Тема з варіаціями. «Прийдіть, благословенні Отця мого». Концерт духовної рок-музики.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.30 Мультфільми.
13.40 Художній фільм «Подвійний капкан».
16.00 «Пригода в королівстві». Ляльковий мультфільм. 2 серія.
18.40 Мультфільми.
19.00 Художній фільм «Непереможний».
20.10 Відеомузика.
20.30 «Старі автомобілі». Художній фільм.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.
Рукописів не повертаємо.
Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Зам. 0311170.
1 2 3 4 5 6 7 8 9